

အဝဲ ဟ့ၣ် တ့ၣ် ပျၣ် တၢ် ကွဲးစီဆှံ :
တၢ် ထူးထီၣ် တၢ် အခီပညီအ
ခီၣ် ထံးခီၣ် ဘိတဖၣ်

He Gave Us Scritpure :
Foundations of
Interpretaption

တၢ် မၤလိယဲၣ်

Lesson Five

တၢ် အခီပညီအတၢ် အိၣ်
သဘံၣ် သဘုၣ်

**The Complexity of
Meaning**

တၢ်ဂ့ၢ်ခိတီၢ်တဖၣ် **TABLE OF CONTENTS**

၁. တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ် **Introduction**.....၃

၂. တၢ်အစီပညီၣ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး **Literal Sense** ၃

    (က) တၢ်အစီပညီၣ်လၢအအါန့ၢ်တမံၤ **Multiple Meanings**

    (ခ) တၢ်အစီပညီၣ်ထဲတမံၤဇၢ **Singular Meaning**

၃. တၢ်အလုၢ်အပွၤအလၢအပွဲၤ **Full Value** ၁၀

    (က) အစီပညီၣ်လၢအခိၣ်ထံး **Original Meaning**

    (ခ) လံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတၢ် **Biblical Elaborations**

    (ဂ) တၢ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်လၢအတီၢ်အလီၤတဖၣ် **Legitimate Applications**

၆. တၢ်ကတိၤလၢခံ **Conclusion**.....၁၇

အဝဲဟ့ၣ်တ့ၣ်ပှၢတၢ်ကွဲးစီဆုံ: တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်
He Gave Us Scripture : Foundations of Interpretation
တၢ်မၤလိယံၣ် **Lesson Five**
တၢ်အိၣ်ပညီအတၢ်အိၣ်သဘံၣ်သဘၣ် **The Complexity of Meaning**

တၢ်ကတိၤဆူၣ်န့ၣ် INTRODUCTION

ပမံၤပပှၢအတၢ်ကတိၤဒိလၢအယံၣ်တ့ၣ်မးလံတထံၣ်ဟဲထီၣ်တဲတဘျီတဘျီလၢတၢ်ကတိၤတၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤဒိလၢအသးဒ်အံၤ, “တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်တမံၤ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်ပညီဝဲန့ၣ်အိၣ်အါမးလီၤ.” အဒိ,လံာ်စီဆုံဟ့ၣ်ပှၢတၢ်မၤလိယံၣ်လၢအညီ,လီၤလီၤဒ်အံၤ, “အဲၣ်ပှၢလၢန့ၣ်လီၤ.” ဘၣ်ဆၣ်ပကဘၣ်မၤထွဲတၢ်မၤလိယံၣ်အံၤဆူပတၢ်အိၣ်မူအပူၤလၢကျဲလီၤဆီအါဘိအပူၤဒ်ပမၤဃုာ်တၢ်ဒီးပှၢလၢပယၤအါမးလၢတၢ်မၤအသးလီၤဆီတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ,ဒ်တၢ်ထံၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤအသိး,ဖဲအဟဲလၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်,ပကဘၣ်တူၢ်လိာ်လၢလံာ်စီဆုံအတီၤခဲလၢာ်အိၣ်ပညီမ့ၢ်တၢ်လၢအသဘံၣ်သဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖျါအါမံၤန့ၣ်လီၤ.အဃိ,အါန့ၣ်တၢ်စံး, “တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်တမံၤဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲအါမး,” န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤဂ့ၢ်ဒ်လၢတၢ်ကစံးတၢ်တမံၤဒ်အံၤ: “တၢ်အိၣ်ပညီတမံၤ,ဘၣ်ဆၣ်,တၢ်ပာ်ဖျါဖျါလီၤတၢ်အိၣ်ပညီတမံၤန့ၣ်အက့အိၣ်အိၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ.ဒီးတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ.” လံာ်စီဆုံကိးတၢ်ဒီးအိၣ်ပညီမ့ၢ်တၢ်လၢအသဘံၣ်သဘၣ်ဝဲလၢပကဘၣ်မၤလိလၢပကကွဲးဖျါဒီးမၤဖျါလီၤအိၣ်လၢကျဲလီၤဆီအါဘိဒ်လဲၣ်,ဒီးလၢခံမၤဘၣ်ထွဲအံၤဆူပတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လီၤ.

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိယံၣ်လၢပတၢ်မၤလိလၢအပိာ်ထွဲလိာ်အခံတဆီဘၣ်တဆီ *အဝဲဟ့ၣ်တ့ၣ်ပှၢတၢ်ကွဲးစီဆုံတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ* အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပဟ့ၣ်တၢ်မၤလိအံၤအိၣ်တီလၢ “တၢ်အိၣ်ပညီအတၢ်အိၣ်သဘံၣ်သဘၣ်” ဒီဖျါပကဃိထံကျဲလၢခရံၣ်ဖိလၢစါတစါဘၣ်တစါပာ်ဝဲတၢ်အိၣ်ပညီအကလုာ်ဒီးအနီၣ်ဂံၢ်လီၤဆီတဖၣ်အတကဲးပဝးဆူလံာ်စီဆုံအတီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အိၣ်ပညီလၢအသဘံၣ်သဘၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤကနီၤဖးလီၤအသးခံတီၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ပကကွဲးသကိးတၢ်လၢပှၢထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီတဖၣ်ကိးလၢလံာ်စီဆုံ “အိၣ်ပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး” န့ၣ်လီၤ. ဒီးခံ, ပကပညီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢလံာ်တတီၤအလုၢ်အပှၢအလၢအပှၢအဖီခိၣ်,လၢအထုးထီထီၣ်အသးတလၢကွဲးတၢ်အိၣ်ပညီလီၤလီၤလၢကျဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ပကဃုာ်ဃီပသးအဆီကတၢ်ဆူတၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး: LITERAL SENSE

တၢ်ကတိၤအကူာ် “တၢ်အိၣ်ပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး” တဘျီတခိၣ်ဘၣ်တၢ်ကိးဒီးလၢလၢတ့ၣ်အတၢ်ပာ်ဖျါ *sensus literalis*, ညီန့ၣ်တၢ်မၤကမၣ်အိၣ်လၢပမုၢ်န့ၣ်လၢတၢ်ကတိၤအကူာ် “တၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်ပညီလီၤလီၤ” န့ၣ်လီၤ. “တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီလီၤလီၤ” ပညီဃီဝဲ **wooden or mechanical** အကျါအကျဲဆူတၢ်န့ၣ်ပာ်လံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်စံၣ်စါတဲစါအကျဲဒ်တဘျီန့ၣ်,တၢ်ကတိၤအကူာ် “တၢ်အိၣ်ပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး” ထီဘိအိၣ်ပညီအဲၣ်ဒီးစံးဝဲတၢ်တမံၤလၢအအိၣ်ဘူးတ့ၢ်လၢခ့ၣ်အံးဘဲကွဲးလံးခၢၣ်တဖၣ်ကိးလၢလံာ်တတီၤ “အိၣ်ပညီလၢအအိၣ်ထံး” မ့ၢ်တမ့ၢ် “စံၣ်စါန့ၣ်-ကျိာ်သန့အိၣ် ပညီ” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ပညီလီၤလီၤဟံးန့ၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအပျါဒီးတၢ်ကတိၤအကူာ်တဖၣ်ဒ်ဒ်ဒ်ပှၢကွဲးလံာ်ဒီးအပှၢဒ်ကန့ၣ်တၢ်ဖိလၢအအိၣ်ထံးတဖၣ်အတၢ်စံၣ်စါတဲစါတၢ်အိၣ်သးအဲၣ်ဒီးတဲဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်အတၢ်သးစၢၤဆၢဆူလံာ်လဲၣ်ကလုာ်လီၤဆီလၢလံာ်စီဆုံအပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်အမံၤစၢၤခါန့ၣ်,အဝဲအာၣ်လီၤတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ်ဒ်ဒ်ဒ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်အတဲာ်တဖၣ်,တၢ်ကတိၤဒ်တဖၣ်,တၢ်လီၤပလိာ်သးတဖၣ်,ဒီးတၢ်ကတိၤဒ်ထီၣ်အါထီၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟံး န့ၣ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါဒ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါ,ထါဒ်ထါ,တၢ်ကတိၤဒ်ဒ်တၢ်ကတိၤဒ်,ဒီးတၢ်အကၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆုံအလံာ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအကလုာ်လီၤဆီအိၣ်ဝဲအါမး,ဒီးမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လၢပကန့ၣ်ပာ်တၢ်လီၤဆီလၢလံာ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်အပူၤဒ်သိးလၢပန့ၣ်ပာ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးထုးထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ပညီဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးကသ့အဂီၤန့ၣ်

လၢ်.ပတနဂ်ပဂ်လံာ်တဂ်ကွဲးအကလုာ်ခဲလၢာ်လၢကမၤတဂ်တမံၤဃီလၢကျဲတဘိဃီအပူၤဘၣ်လၢ်.လၢတဂ်န့ၣ်အ ဃီဃီဖျါတဂ်နဂ်ပဂ်ဒီးဟ့ၣ်တဂ်သးစၢ်ဆၢဆူလံာ်စီဆုံအလံာ်တဂ်ကွဲးအကလုာ်န့ၣ်,ပပျဲလံာ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲလၢက ပာ်လၢ်အတၢ်ရဲၣ်တဂ်ကျဲလၢပကဘၣ်ထူးထီၣ်လံာ်တဖၣ်န့ၣ်အနီၣ်ပညီဒ်လဲၣ်န့ၣ်လၢ်.

ဒီးကထာၣ်တြာ်ဒၢၣ်ဒြိ Dr. Brandon Crowe

ဝဲပထံၣ်လၢလံာ်စီဆုံတတၢ်အနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်ပာ်ဃုာ်တဂ်အါန့ၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျါၣ်လၢအဘၣ်တဂ်ကွဲးလၢ်အီၤလၢလံာ် ကဘျဲးပအဖီခိၣ်န့ၣ်,ပစးထီၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလံာ်ကိးတၢ်ဒဲးအနီၣ်ပညီလၢ်လၢ် *sensus literalis* ထဲလဲၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လၢ်. ပှၤ ကွဲးလံာ်အတၢ်ပာ်လၢ်သးတဖၣ်မ့ၢ်တဂ်အိၣ်ဖျါလၢအအါန့ၣ်တခါန့ၣ်လၢ်.တဂ်ဆိကမိၣ်ပာ်သးလံာ်တဂ်ကွဲးအကလုာ်မၤသဘံၣ် ဘၣ်လံာ်တတၢ်အနီၣ်ပညီန့ၣ်လၢ်.တဂ်ကတၢ်လၢ်တဂ်အက့ၢ်အဂီၢ်တဖၣ်ဒီးတဂ်ဒ်န့ၣ်သိးအကတဖၣ်စ့ၢ်ကိးဒုးအိၣ်ထီၣ်တဂ်ဆိ ကမိၣ်ပာ်သးဂီၢ်မုၢ်န့ၣ်လၢ်.တဂ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢ်ဖျါထီၣ်လံာ်စီဆုံကိးတၢ်ဒဲးအနီၣ်ပညီအနီၣ်ထံးအ တဂ်သဘံၣ်ဘၣ်အါ အါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လၢ်.ဒီးတဂ်သဘံၣ်ဘၣ်တဖၣ်အံၤဆုၢ်ပှၤခရံၣ်ဖိလၢအအဲၣ်ဒီးမၤတဂ်ဂ့ၢ်အါမးလၢကသးဘျဲးအသးဆူတဂ်ကွဲးစီဆုံ အနီၣ်ပညီလၢကျဲအါတိန့ၣ်လၢ်.

လၢတဂ်စံၣ်စါတဲစါဒီးတကျါညါန့ၣ်,ခရံၣ်ဖိတဖၣ်လၢတဂ်ပာ်သးတဖျါဃီအပူၤဘျဲးကအာၣ်လၢ်အီၤလၢ်တဂ်လိၣ် လၢကဃုထံၣ်လံာ်စီဆုံအလံာ်တဖၣ်အနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်အနီၣ်ပညီလၢအနီၣ်ထံးန့ၣ်လၢ်. ဘၣ်ဆၣ်ကလုာ်သီၣ်ထီၣ်အက တဖၣ်အိၣ်ဝဲကတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢတဂ်ကွဲးစီဆုံအနီၣ်ပညီသဘံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတဂ်ကွဲးဖျါဒီးမၤဖျါလၢ်အီၤလၢဝဲလိာ်ဝဲလၢတဂ်အနီၣ် ပညီလၢ်လၢ်အနီၣ်တိအဖီလၢာ်တသ့ဝဲဘၣ်လၢ်.အဃိ,လၢပတဂ်မၤလိတတၢ်အံၤအပူၤ,ပကဃိထံတဂ်ကတၢ်အကူာ် “အနီၣ်ပညီ လၢ်လၢ်.”အတၢ်စံၣ်စါတဲစါဒ်သိးပကထံၣ်တဂ်အနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်,တဂ်နဂ်ပဂ်အီၤဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝဲ,မၤစၢၤပှၤလၢပကဃုထံၣ်သ မံသမိးဒီးပာ်ဖျါထီၣ်တဂ်ကွဲးစီဆုံအနီၣ်ပညီလၢအသဘံၣ်ဘၣ်သ့ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လၢ်.

ပကကွၢ်သကိးကျဲခိၣ်သ့ၣ်ခံာ်လၢတဂ်အနီၣ်ပညီအတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်လၢတဂ်ကွဲးစီဆုံအပူၤရူလိာ်မၤသကိးတ့ၢ်တဂ်ဒီး အဝဲအနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်န့ၣ်လၢ်.တၢ်,ပကထံၣ်ဘၣ်လၢပှၤပိာ်ခရံၣ်အခံတနီၣ်စံးဝဲလၢတဂ်အနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်မ့ၢ်ဒၣ်တဂ်ကွဲးစီဆုံအနီၣ် ပညီအါမးအကျါတမံၤန့ၣ်လၢ်.ဒီးခံ,ပကပညီၣ်လၢ်တံာ်လၢ်ဆဲးတဂ်လၢတဂ်ထံၣ်လၢတဂ်အနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်မ့ၢ်လံာ်စီဆုံအနီၣ်ပညီ ထဲတမံၤန့ၣ်လၢ်.အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သကိးတဂ်စ့ၢ်တဂ်န့ၣ်လၢတဂ်အနီၣ်ပညီလၢ်လၢ်မ့ၢ်ဒၣ်တဂ်ကွဲးစီဆုံအနီၣ်ပညီအါမးအ ကျါတမံၤန့ၣ်လၢ်.

တဂ်အနီၣ်ပညီလၢအအါန့ၣ်တဖျါၣ် MULTIPLE MEANINGS

လၢတဂ်အိၣ်ဖျါလၢပူၤအပူၤ,တဂ်ထံၣ်လၢတဂ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ဒီးအနီၣ်ပညီအါမးအါဒၣ်တဂ်တက့ၢ်ပာ်အိၣ်ထီၣ်အသး လၢတဂ်ကတၢ်ဒိကတၢ်တဲာ်အအကျါအကျဲဆူတဂ်ထူးထီၣ်တဂ်အနီၣ်ပညီန့ၣ်လၢ်. တဂ်ကတၢ်ဒိကတၢ်တဲာ်တဂ်အကျါအကျဲ မ့ၢ်တဂ်တမံၤလၢအထူးထီၣ်စံၣ်စါန့ၣ်ပှၤကညီ,တဂ်လၢ်တဂ်ကျဲ,တဂ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတဂ်မၤအသးအနီၣ်ပညီလၢအဘၣ်တဂ် ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢတဂ်ကွဲးစီဆုံအပူၤလၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဂ်အဒိတဖၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တဂ်ကတၢ်ဒိတဖၣ်လၢနီၣ်သးတဂ်မ့ၢ်တဂ်တိအ ဂီၢ်န့ၣ်လၢ်. သ့ၣ်တခိၣ်ကမ့ၢ်ခါၣ်စးလၢဘီမုၢ်တဘျီအဂီၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်,တဂ်ဒုးတဂ်ယၤကမ့ၢ်ခါၣ်စးလၢတဂ်ဂဲၤလိာ်ဒီးတဂ်ဒဲး ဘးလၢပပူၤသ့ၣ်သ့ၣ်,ဒီးတဂ်အကတဖၣ်န့ၣ်လၢ်. လၢတဂ်ကတၢ်ဒိကတၢ်တဲာ်တဂ်အတၢ်ထူးထီၣ်တဂ်အနီၣ်ပညီတဖၣ်အပူၤ န့ၣ်,နီၣ်ခိအတၢ်မ့ၢ်တဂ်တိတဖၣ်လၢအဘၣ်တဂ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢလံာ်ဆုံအပူၤညီန့ၣ်တဂ်တဟံးန့ၣ်ဒီးအဂီၢ်ဒ်အဂီၢ်ဒ်ကဲာ်ဆိး,ဒီး တုၤဒၣ်လဲာ်တဂ်ပာ်ကတၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်ဒ်တဂ်အဂီၢ်ဒ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တဂ်မ့ၢ်တဂ်တိသ့ဝဲန့ၣ်လၢ်.ဒီးနီၣ်သးအတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ် တဂ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢနီၣ်ခိတဂ်မ့ၢ်တဂ်တိတဖၣ်အံၤဘၣ်တဂ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲမၤအီၤဒ်တဂ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဂီၢ်ဒ်ဒ်မးန့ၣ် လၢ်.

ခရံၣ်ဖိအတၢ်ကတၢ်ဒိကတၢ်တဲာ်အတၢ်အကျါအကျဲတဘျီတခိၣ်ပိာ်ထွဲတဂ်အကျါလၢ်တံာ်လၢ်ဆဲးလၢယူအအ ပှၤကူာ်ဘၣ်ကူၤ ဖံးလိၣ်လၢအအိၣ်လၢအဲးလဲစံးဒ်,လၢအအိၣ်မူလၢ ၂၀ ချ.ခ.န. အဘၣ်ကတၢ်တုၤ ၁.န. ၅၀ ဃုာ်ဃုာ်အခံန့ၣ်လၢ်.ဖံးလိၣ်ဒါလၢ်တဂ်အနီၣ်ထံးဒိၣ်ဘိလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်ကတၢ်ဒိကတၢ်တဲာ်တဂ်အကျဲတဖၣ်အဂီၢ်ခိဖျါထံၣ်ဒုၤ တြဲအတၢ်ကွဲးစီဆုံဒ်တဂ်အဒိအတဲာ်တဖၣ်လၢအလိၣ်ဖျါထီၣ်နီၣ်သးအတၢ်မ့ၢ်တဂ်တိလၢအထီတဖၣ်န့ၣ်လၢ်.

ဖုံးလိပ်ဝံ့အလီၤခံ့.လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ယၢဖျိၣ်န့ၣ်အဆိကတၢ်တဖၣ်အပူၤ.ခရံၣ်ဖိအပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအမံၤဟူ သ့ၣ်ဖျါတဖၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်အကျါအကျဲတမံၤဃီဆူတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အလီၤလံာ်ဒီးအသိအနီၣ်ညိၣ်ခံ့ဘၣ်လၢန့ၣ်လီၤ. တၢ် အံၤလီၤဆီဒုၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢအံးလဲၣ်ဒြဲအၣ်အခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအကျိၤ,လၢအသိၣ်လိဝဲယွၤဂ့ၢ်ပီညါဒီးတၢ် ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အနီၣ်ညိၣ်ဆူယွၤဂ့ၢ်ပီညါကွဲၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

သရၣ်သိၣ်လိတၢ်လၢအမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါဒိၣ်အကျါတကၤလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအကျိၤမ့ၢ်ဒီးရကူၣ်,လၢအ အိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁.န. ၁၈၅ တုၤ ၂၅၄ ဃုၣ်ဃုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးရကူၣ်နီၤဖးလီၤတၢ်ကွဲးအနီၣ်ညိၣ်ဆူတၢ်အပတီၢ်ခံပတီၢ်အပူၤ: အနီၣ်ညိၣ်လီၤလီၤဒီးနီၣ်သးအနီၣ်ညိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဟံးန့ၣ်တၢ်လၢစီပီလူးအတၢ်မၤလီၤဆီလံာ်မဲၣ်ဖျါဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသးအ ဘၢၣ်စၢၤလၢ ၂ကရံၣ်သူး ၃:၆ အပူၤ,အိၣ်ရကူၣ်စံးဝဲလၢတၢ်ကွဲးစီဆံ့ကိးတီၤဒီးအိၣ်ဒီးအနီၣ်ညိၣ်အခိၣ်သ့ၣ်ခံကလုာ်: လံာ် တၢ်ပရၢဒီးလံာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါ“လံာ်ပရၢ,” အိၣ်ရကူၣ်အဲၣ်ဒီးတဲဝဲလံာ်မဲၣ်ဖျါဒီးအနီၣ်ညိၣ်မုၢ်ဆုၣ်မုၢ်ဂီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အ ဘၢၣ်ထွဲဒီးကျိၣ်သန့အတၢ်အိၣ်သးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီဖျါလံာ်အ “သး,” အဝဲအဲၣ်ဒီးစံးတၢ်အနီၣ်ညိၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ် လၢတၢ်အဒိအတဲာ်အပူၤ-တၢ်အနီၣ်ညိၣ်လၢအလဲတလၢကွဲၣ်လံာ်မဲၣ်ဖျါဒီးအနီၣ်ညိၣ်မုၢ်ဆုၣ်မုၢ်ဂီၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ရကူၣ်ကဲ ထီၣ်လၢအမၤဒ်သိးလံာ်အလံာ်မဲၣ်ဖျါဒီးအနီၣ်ညိၣ်လီၤလီၤ,ဒီးအဝဲဒိသဒၢတၢ်အနီၣ်ညိၣ်လီၤလီၤအစိအကမီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ် ဆၣ်အါန့ၣ်တၢ်အံၤ,အိၣ်ရကူၣ်ကတီၤဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢနီၣ်သးအပူၤစူၤက့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်လၢအဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပွဲၤကဘၣ်ကွဲၣ်တၢ်တလၢ ကွဲၣ်တၢ်အနီၣ်ညိၣ်လီၤလီၤလၢကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံ့အနီၣ်သးအနီၣ်ညိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ,လၢလံာ် *On First Principles*, လံာ်အဘၣ် ၄, အဆၢဒိၣ် ၁, အဆၢဖိ ၁၆ အပူၤ. အိၣ်ရကူၣ်ဂ့ၢ် လိာ်ဝဲလၢတၢ်တုၤလီၤတၢ်အတၢ်ဃဲပူၤလၢ ၁မိၤဂ့ၢ် ၁ဒီး ၂ ထီဒါပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်အတၢ်ထံၣ်, ဒီး လၢတၢ်န့ၣ်အခရံၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်လဲၣ်ကဟံၣ်ကွဲၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ညိၣ်လီၤလီၤဒီးဃုထံၣ်န့ၣ်နီၣ်သးအနီၣ်ညိၣ်လၢအပာ်န့ၣ် လီၤ. လၢတၢ်တလီၤကမၤကမၣ်အပူၤ,အိၣ်ရကူၣ်အတၢ်ကတီၤဒိကတီၤတဲာ်အကျဲတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ထံနီၤဖးအီၤအါဘျီ လၢတၢ်စံၣ်စါတဲစါအကျဲဒိတဘျီညါန့ၣ် လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲအတၢ်သးဘူးအသးအကျဲအိၣ်ဒီးဒုၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်ဘၢအရ့ဒိၣ်လၢ ခရံၣ်ဖိလၢပူၤအတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အနီၣ်ညိၣ်အကျိၤအကျဲအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤထုးထီၣ်တၢ်အနီၣ်ညိၣ်လၢပူၤတနီၤဒ်အမ့ၢ်ကျိၣ်ခြံးစီၣ်စတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်လၢလံာ်စီဆံ့အတၢ် ဃဲတဖၣ်အဖီခိၣ်ဒ်အမ့ၢ်လံာ်မၤတၢ်,ဒီးအဝဲဖးဝဲအလံာ်ဒ်တၢ်ကတီၤအနီၣ်ညိၣ်ယဲဝဲလီၤလီၤအသိးအါန့ၣ်လီၤ. ကျဲ လၢပဖးညိၣ်န့ၣ်တၢ်ဃဲတဖၣ်မ့ၢ်,ပုၣ်ကွဲးစးန့ၣ်ဟူတၢ်လၢတၢ်ဃဲပူၤတဲဝဲဒီးပုၣ်ကွဲးစးဟံးန့ၣ်တၢ်မၤလိမ့တမ့ၢ် တၢ်လၢအတုၤဝဲတြးဝဲလၢတၢ်ဃဲပူၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.နအိၣ်ဒီးပူၤထုးထီၣ်တၢ်အနီၣ်ညိၣ်ဒ်အမ့ၢ်အိၣ်ရကူၣ်လၢအသး အိၣ်ထုးထီၣ်ဝဲအနီၣ်ညိၣ်ဒ်တၢ်အဒိအတဲာ်,လၢအဆိတလဲအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဆူတၢ်အဒိလၢအပိာ်ထွဲလိာ်အခံတမံၤ ဝံၤတမံၤ,ဒီးတၢ်လီၤပျံၤလီၤဖးဘၣ်ဃးကျိၤကျဲဝဲန့ၣ်မ့ၢ်အဝဲန့ၣ်တမ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ကျဲလၢလံာ်စီဆံ့ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢပဂီၢ် လၢပကဟံးန့ၣ်အီၤလၢကျဲဒ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ. နအိၣ်ဒီးကျိၤကျဲဝဲန့ၣ်အနီၣ်နီၣ်လီၤစၢၤလၢပာ်လုၢ်အပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ် သ့တဖၣ်လၢအဂ့ၢ်ကွဲးစးတဲဖျါထီၣ်ယံၤကွဲၣ်တၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲလၢအကဲထီၣ်သ့ထဲလၢပူၤတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီး,တၢ် တူၢ်လိာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲလၢအကဲထီၣ်သ့ထဲဒ်လၢပူၤအတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤတ ဖၣ်,ဒီးတဘျီတဘျီတၢ်သးဘူးသးဆူလံာ်စီဆံ့လၢကျိၤကျဲဒ်ဖးန့ၣ်အိၣ်လၢတၢ်န့ၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်တဂ့ၢ် ကွဲးစးန့ၣ်ဟူလၢတၢ်လၢလံာ်အကစၢ်ဒ်ဝဲစံးဝဲန့ၣ်ဘၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ကွဲးစးမၤအီၤလၢကအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ် ကမီၤလၢအထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤပူၤအသးအါထီၣ်,ဒီဖျါဖးပာ်န့ၣ်တၢ်အကတမံၤဒ်လၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီဃီ, အိၣ်ရကူၣ်ဒ်လံာ်တဘျီတဘျီအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအဂ့ၢ်နီၣ်နီၣ်တနီၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ခြံးအဲးစံးန့ၣ် Dr. Craig S. Keener

အိၣ်ရကူၣ်အတၢ်သးအိၣ်မၤတၢ်ဆူညါဆူနီၣ်သးမ့တမ့ၢ်တၢ်ကတီၤဒိကတီၤတဲာ်အတၢ်သးဘူးအသးဆူလံာ်စီ ဆံ့ပာ်ဖျါထီၣ် **Neo-Platonism** အတၢ်လုၢ်ဘၢတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢပူၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်အံၤ အပူၤ,တၢ်ကွဲး စီဆံ့တဖၣ်ဟဲလၢယွၤလၢအမ့ၢ်သးစီဆံ့လၢအဘၣ်ဃးဒီးမူခိၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒ်တၢ်အစၢန့ၣ်,ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် ဝဲလၢတၢ်ကွဲးစီဆံ့တဖၣ်အနီၣ်နီၣ်တသိၣ်လိဘၣ်ဃးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတၢ်သ့တၢ်စွဲတဖၣ်ဘၣ်. တၢ်အသံးအကံၤ,လၢ အနုဆၢၣ်ဒ်ဝဲန့ၣ်,မ့ၢ်တၢ်အတၢ်သီလီၤ. အဃီ,ဖဲတၢ်ကွဲးစီဆံ့တဖၣ်ပညိၣ်ဝဲဆူနီၣ်ခိၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢအမၤ

အသးလၢတၢ်စံၣ်စါတဲစါအပူၤန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကီၢ်န့ၣ်ဃီၤဝဲဆူတၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးမူခိၣ်ဘီမုၢ်,နီၣ်သးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢပကဘၣ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီးခိၣ်ဖျါတၢ်အဒိအတဲာ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲးစီဆုံအမ့ၢ်အတီၤ,လၢတၢ်ထံၣ်အံၤအပူၤ,အိၣ်ဝဲလၢနီၣ်သးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအဒိန့ၣ်ဒီးအလီၢ်တဖၣ်အံၤအပူၤ,ဒီးတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဒိပညီအဖီတၢ်အထီကတၢ် န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သးအုးအပူၤ,ခရံၣ်ဖိအပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါအါကတူၢ်လိာ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒ်အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်သဂၢၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဒီးလံာ်စီဆုံအတၢ်ကွဲးနီၣ်ဘၣ်ဃးဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်စီဆုံအလီၢ်လံာ်ပညီတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်: တၢ်တုၤလီၤတၢ်ခဲလၢာ်,ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ဆိၣ်ဂ့ၢ်လၢယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်အတၢ်အိၣ်မူအပူၤ,အံၣ်စရူအတၢ် ထုၣ်ဖျဲးထီၣ်နီၣ်ခိၣ်နီၣ်ဒီးလၢတၢ်စိာ်မၤကဲကုၢ်လၢအံၤကူပတုးအပူၤ,ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဘီအမုၢ်လၢယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်လၢ ကီၢ်တၢ်စံးပာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢလံာ်စီဆုံအသီပညီတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်လၢနီၣ်ခိၣ်တၢ်မၤအသးလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်အိၣ်မူဒီးအပူၤတၢ်မၤဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ်လီၤ. စီဖျါခရံၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢဒီးလၢ**Neo-Platonism** အဃိ,တၢ်စံၣ်စါတဲစါတဖၣ်အံၤနီၣ်ခိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒိၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖျါအတၢ်ဘၣ်တုၤလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ,အဝဲသ့ၣ်ပတံထီၣ်တၢ်ဆူက့ၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အဒိအတဲာ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အဒိပညီဒ်ကျဲလၢအမၤဘၣ်လိာ်ဖိဒုက့ၢ်လံာ်စီဆုံဒီး **Neo-Platonism** အတၢ်အဲၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ပိညါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အဒိပညီအကျါအကျဲတဖၣ်မၤဆဲးလီၤစ့ၤလီၤနီၣ်ခိၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်အီၤလၢလံာ်စီဆုံအပူၤ,ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါခရံၣ်ဖိတဖၣ်လၢကယုထံၣ်န့ၣ်နီၣ်သးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးသိၣ်လိဝဲယိာ်ယိာ် န့ၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆုံအနီၣ်သးအဒိပညီဘၣ်တၢ်ဃိထံဒီးဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤလၢကျဲလီၤဆီအါတီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သးဘူးသးအကျဲလၢအလုၢ်ဘၢတၢ်တဘီဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒီး **Quadriaga**, လၢတ့ၣ်အတၢ်ကတိၤလၢရိမုၢ်လုၢ်ကဟၣ်ဒုးသးဘၣ်တၢ်ယုအီၤလၢကသ့ၣ်လွံဒုန့ၣ်လီၤ. **Quadriaga** အက့ၢ်အဂီၤဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲအီၤဆူတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢကဟၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကွဲး စီဆုံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဃာ်အီၤလၢတၢ်အဒိပညီလီၤလီၤဆီလွံမံၤန့ၣ်လီၤ.

ကွဲးစံးအံၣ်,လၢအအိၣ်မူစးထီၣ်လၢခ.န. ၃၆၀ တုၤ ၄၃၅ အဘူးအတံၢ်ဖဲန့ၣ်,ပာ်ဖျါကျဲၤကျဲၤအံၤလၢတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးအပူၤလၢအဝဲအလံာ် **Conferences**, တၢ်ကူၣ်သကိးဖးသကိး ၁၄,အဆၢဒိၣ် ၈ အပူၤန့ၣ်လီၤ. ခဲးစံးအံၣ်ပိာ်ထွဲဝဲအိၣ်ရက့ၢ်အတၢ်နီၣ်ဖးတၢ်အဒိထံးခိၣ်ဘီလၢတၢ်အဒိပညီလီၤလီၤဒီးနီၣ်သးအဒိပညီအဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲလဲၤတလၢကွဲးတၢ်အံၤခိၣ်ပာ်နီၣ်ဃာ်နီၣ်သးအဒိပညီသၢကလုာ်:တၢ်ကတိၤဒိကတိၤတဲာ်တၢ်အဒိပညီ,လၢအမ့ၢ်လံာ်တတီၤအတၢ်သိၣ်လိသီလိတၢ်အတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၣ်မိာ်ပုၢ်; **tropological** အဒိပညီ,လၢအမ့ၢ်လံာ်တတီၤအတၢ်သိၣ်လိသီလိဘၣ်ဃးမူခိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်လၢမုၢ်နံၤခဲကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ,လၢ **Quadriaga** အဂီၢ်န့ၣ်,ဖဲလံာ်စီဆုံတတီၤယၢထီၣ် “ယဂူၤလုၢ်န့ၣ်,” တၢ်ပညီၣ်ဃီၤအံၤကဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်အီၤလၢကျဲလွံဘိန့ၣ်လီၤ. လၢအဒိပညီလီၤလီၤအပူၤအဝဲမ့ၢ်အံၣ်စရူအဝဲခိၣ်လၢပျၢန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကတိၤဒိကတိၤတဲာ်တၢ်အဒိပညီန့ၣ်,အဝဲပညီၣ်ဝဲဆူခရံၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၣ်မိာ်ပုၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢအ **tropological** အဒိပညီန့ၣ်,ယဂူၤလုၢ်မ့ၢ်ပုၤစုၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်တၢ်လၢအသးတီမ့ၢ်ပုၤကညီအသးအတၢ်သကိးပဝးအကံၢ်အစီန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢ **analogical** အဒိပညီန့ၣ်,အဝဲကမ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢမူခိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢလံာ်တၢ်လိာ်ဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ,မ့ၢ်တၢ်အဒိဒိၣ်လၢပကတီၢ်နီၣ်လၢနံၣ်ယၢဖျါတဖၣ်အပူၤပုၤထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအဒိပညီတဖၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘီလိာ်ဒၣ်လံာ်စီဆုံတတီၤအနီၣ်သးအဒိပညီကဘၣ်တၢ်စၢတံၢ်အီၤလၢအဒိပညီလီၤလီၤဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢတၢ်အဒိပညီခဲလၢာ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘူးစဲဃုာ်ဒီးအဒိပညီလီၤလီၤ,ဘၣ်ဆၣ်ပုၤအဂၤတဖၣ်စံးလၢလံာ်အဒိပညီတခါစုာ်စုာ်တဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢအဂၤအဖီခိၣ်ဘၣ်လီၤ.ဒီးအဝဲသ့ၣ်ထုးန့ၣ်ပုၤအသးလၢကဟၢ်ခူသ့ၣ်နီၣ်သးအဒိပညီလၢအတဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အဒိပညီလီၤလီၤနီၣ်တဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်အဒိတခါအသး,ဖြဲးစုာ်အပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါ ဘၢန့ၣ်အိၣ်လၢ**Clairvaux**, လၢအအိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၀၉၀ တုၤ ၁၁၅၃, ဆီၣ်ထွဲဝဲတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအဒိပညီလၢအသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ထံၣ်မ့ၢ်အါတလၢတဖၣ်လၢအထုးလီၤဖးကွဲးအနီၣ်သးအဒိပညီလၢအဒိပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.အဒိ,အဝဲအတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်သးဝံၣ်တဖၣ်အတၢ်သးဝံၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအတဘၣ်ထွဲလိာ်အသးနီၣ်တဲးဒီးလံာ်အဒိပညီလီၤလီၤဘၣ်လီၤ.

ဒီကနဦးတိုင်းကတော့တဖန်အံ့လောတဖန်သးဝံ့တဖန်အတိုင်းသးဝံ့ ဝးဘုး
ပဟံင်အကျိုးမုၣ်သ့ၣ်ဆိုအုၣ်ဒုးဒီးပဟံင်ခိၣ်မုၣ်သ့ၣ်ဆိုလီၤ.

ဖဲပဖးလံာ်တတီးအံ့လောအတိုင်းစံာ်စါတဲစါအတိုင်းသးအပူၤန့ၣ်,တမ့ၢ်တၢ်အကီၤလၢပကထံၣ်လၢအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်
တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်စါဂုၤလီၤမိၤအနီၣ်နီၣ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲပာ်ထီၣ်ထီၣ်စါပၤဒီဖျါကိးထီၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢဆူၤစါလိၣ်စါပၤအတၢ်
အိၣ်ဆိး လီၤလီၤလီၤလးန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဘၢန့ၣ်လၢအအိၣ်လၢ **Clairvaux** တပျဲဝဲလံာ်တဆၢအံ့အိၣ်ပညိလီၤလီၤ,စံာ်စါန့ၣ်-ကျိၣ်သန့
အိၣ်ပညိလၢကပၤအတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိဘၣ်လီၤ. လၢအဝဲအတၢ်ထံၣ်န့ၣ်,လံာ်တတီးအံ့အနီၣ်နီၣ်မ့ၢ်ဒိတဲာ်လၢနီၣ်
သးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတဖန်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒၣ်ဝဲပာ်ဖျါထီၣ်ယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်အကျိၣ်ဒီးတဒိဘိတဖန်လီၤကံးဒီးတၢ်
အိၣ်ဖျါအပူၤန့ၣ်စါန့ၣ်ကမိၤတဖန်လီၤ. အဝဲဆဲးစံးကဒီးဝဲလၢလံာ်တဆၢအံ့သိၣ်လိတၢ်အိၣ်ဖျါဒီးထံကီၢ်ကဘၣ်မၤသကိး
တၢ်ကဒဲကဒဲလဲၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်သးအိၣ်ပညိလၢ ဘၢန့ၣ် ဆိကမိၣ်အထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢလံာ်တတီးအံ့အပူၤတဖန်ထီၣ်လၢ,
မ့ၢ်တမ့ၢ်တမၤသကိးဒၣ်လဲာ်တၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ပညိလီၤလီၤဘၣ်လီၤ.

မၢ်တုၣ်လူၤသၢၣ်,လၢအတၢ်သိၣ်လိ အိၣ်ထံးအပူၤ,အဝဲစံးကတီးဘၣ်ဃးအတၢ်ကတီးဒိကတီးတဲာ်တၢ်အလုၢ်
အလၢ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိ-ဒီးဒီဖျါတၢ်ကတီးဒိကတီးတဲာ်တၢ်ယအဲၣ်ဒီးတဲာ်တမ့ၢ်လၢပူၤကွဲးလံာ်အတၢ်
အဲၣ်ဒီးတဲာ်တၢ်ကတီးဒိကတီးတဲာ်ဘၣ်မ့ၢ်ပံးန့ၣ်လံာ်တဆၢဒီးကတီးဒိကတီးတဲာ်အိၣ်လၢကျဲလၢပူၤကွဲးလံာ်တ
ပာ်သးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲစံးဝဲဖဲလၢအဝဲအသးစၢ်,အနံၣ်စၢ်ဒိအကတီၢ်,လူၤသၢၣ်စံးဝဲ,ယမၤထွဲတၢ်အံ့ဂုၤဒိၣ်မး,ဒီး
ယဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်စံးပတြၢအါမးလၢအဃိန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံ့တသးတီဒီးတၢ်ကွဲးစိဆ့ဘၣ်လီၤ.ခဲလဲဘုးစံးက
တီးဘၣ်ဃးတၢ်ကတီးဒိကတီးတဲာ်စ့ၢ်ကိးဒီးစံးဝဲတၢ်အံ့လီၤကံးဒိတၢ်ဂုၣ်ကွဲးစးဖၢန့ၣ် **wax nose** လၢလံာ်
စိဆ့အိၣ်ခိၣ်ဒီးန့ၣ်ပူၤအိၣ်တပူၤလၢလံာ်ဖဲပူၤထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိအဲၣ်ဒီးယူဝဲအါန့ၣ်တၢ်သးတီဒီးပူၤကွဲးလံာ်န့ၣ်လီၤ.
...သန့က့,ယဆိမိၣ်တၢ်အလုၢ်အပူၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဖးတၢ်အိၣ်ဖျါအပာ်ဖးဒိၣ်တဖန်အတၢ်ကွဲး,ဒီးဖျါဝဲလၢလူ
သၢၣ်ဖးအဝဲသ့ၣ်စ့ၢ်ကိး,ဖဲအဝဲပဲာ်ထံနီၤဖးအဝဲသ့ၣ်အခါဒၣ်လဲာ်လီၤ. ပမၤလိန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်,ဖဲအဝဲ
သ့ၣ်ညိန့ၣ်ပံးန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၢ်ပူၤလၢအမ့ၢ်အတီတဖန်လၢတၢ်တတီးတလီၤအပူၤဒီးဖၢန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢလံာ်
တဖန်အိၣ်ခိၣ်လၢအတစံးဝဲလၢ,ပန့ၣ်ပာ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဂုၣ်ကွဲးစးတဲာ်ဘၣ်အခါဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဂုၣ်
ကွဲးစးန့ၣ်ပာ်ကဘၣ်ထုးထီၣ်လံာ်စိဆ့အလီၢ်လံာ်အိၣ်ပညိဒီးမၤဘၣ်ထွဲအိၣ်လၢပူၤခရံၣ်ဖိသ့ၣ်တဖန်အဂီၢ်ဒိလဲာ်,
ဒီးဒိအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲန့ၣ်,ပစံးသ့လၢ,ယဆိမိၣ်တဘျီတခိၣ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤကမၢ်ကွံာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.အဃိပမၤလိန့ၣ်ဘၣ်
ဃးအဝဲသ့ၣ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစိဆ့အိၣ်ပညိဒိလဲာ်သ့န့ၣ်လီၤ.ဒီးဒိတဲာ်လၢအသးတီဘၣ်ဃးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပ
ညိလၢတၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်စံာ်စါတဲစါအကျိၣ်ဒိတဘိညါလၢပမၤလိန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်သ့အိၣ်အါမးန့ၣ်
လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ရိဘးအဲလဲဖျါမၢၣ် **Dr. L. Plummer**

တၢ်ထံၣ်လၢတၢ်ကွဲးစိဆ့အိၣ်ဒီးအိၣ်ပညိအါန့ၣ်တမံးဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အိၣ်အဒိၣ်အအါလၢခူခါတီၣ်ခိၣ်အပူၤ
စ့ၢ်ကိးဘၣ်ဆၣ်အအါကတၢ်လၢတၢ်ဂုၢ်အကလုာ်ကလုာ်အဃိန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကတီးဂုၢ်လိာ်လၢယွၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးစိ
ဆ့လၢကဒုးသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လၢတၢ်အပတီၢ်အါမးအိၣ်ခိၣ်အလီၢ်,ခူခါပူၤထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိအါဂုၤန့ၣ်ဝဲလၢလံာ်စိဆ့အိၣ်ပ
ညိလၢအအါတဖန်လီၤစၢလၢတၢ်ကတီးအကျိၣ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ပညိခံမံးသၢမံးအဃိန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဂုၢ်လိာ်ဝဲ
ကျိၣ်အိၣ်ပညိအိၣ်ဝဲလၢအိၣ်ဒီးအိၣ်ပညိလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတမံးဖဲတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီဖျါလၢတၢ်အံ့အဃိ,တၢ်အဂုၤက
တၢ်လၢပမၤသ့မ့ၢ်ပကဆၢတဲာ်လံာ်စိဆ့တတီးအိၣ်ပညိအတၢ်ပာ်ပနီၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပာ်အဆၢလၢအတဖျါကဲာ်ဆိးတနီၤန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်ထံၣ်အံ့အပူၤ,လံာ်စိဆ့အိၣ်ပညိလၢအအိၣ်ခိၣ်အတဖန်အံ့တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢအဘၣ်တသ့ဒီးအဝဲသ့ၣ်
ကဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်ဒၣ်အိၣ်ဒိပူၤတကဆၢတဲာ်အဝဲအိၣ်ပညိမ့ၢ်အအံ့ဒီးအကတၢ်ကဆၢတဲာ်အိၣ်ပညိမ့ၢ်အန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံ့ပထံၣ်ဘၣ်တုၢ်လံာ်လၢခရံၣ်ဖိအါဂုၤဂုၤန့ၣ်က့တၢ်ကွဲးစိဆ့အိၣ်ပညိလီၤလီၤမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အိၣ်ပညိအါမးအ
ကျိၣ်တမံးဝဲ,ပကဆိကမိၣ်ပာ်သးတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်အိၣ်ပညိလီၤလီၤမ့ၢ်တၢ်ကွဲးစိဆ့အိၣ်ပညိထဲတမံးဖဲန့ၣ်လီၤ.

အနိပညီထဲတမံဇီ SINGULAR MEANING

ပျာကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဒိလၢအမံၤသဉ်ဖျါသီမးစံအခွံနးစံ.လၢအအိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၂၂၅ တုၤ ၁၂၇၄ အဘၢၣ်ကဝီၤ, မ့ၢ်ပျာအဖျဲးလၢအသးဘူးအသးဆူ **Quadriaga** လၢတၢ်နၢ်အိၣ်သ့အဒိၣ်အမုၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်လီၤကံးဒီးပျာလၢအဟဲလၢအမဲၣ်ညါတဖၣ်ဒီးစိၤတဖၣ်ဒီးဒီးအိၣ်တဖၣ်အပူၤ,အဝဲစံးဝဲသ့ပုၤပုၤလၢလံာ်စီဆ့အနိပညီဒ်တၢ် က တၢ်ဟဲလီၤလီၤအသးမ့ၢ်တၢ်အဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိလၢအနိပညီအကဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိၣ်,လၢအဝဲအ **Summa Theologica**, အဆၢဒိၣ် ၁,တၢ်သံကွၢ်နီၣ်ဂံၢ် ၁, တၢ်ကွဲးဖျါတၢ်ဂ့ၢ်အထံၣ် ၁၀ အပူၤ,အဝဲစံးဝဲသ့ပုၤပုၤလၢနီၣ်သးအတၢ် ထးထီၣ်တၢ်အနိပညီလၢအမုၢ်အတီၢ်ကိးမံးဒီးသ့ၣ်လီၤအဂံၢ်လၢလံာ်တတီၤအနိပညီလီၤလီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်လိစ့ၢ်ကိး ဝဲလၢတၢ်လၢအတလိၣ်နီၣ်တစဲးလၢတၢ်နၢ်အဂီၢ်ဘဉ်တၢ်နီၤဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဒိၣ်နီၣ်သးအနိပညီလၢအတဘဉ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ် လၢလံာ်စီဆ့အကနီၣ်တပူၤလၢအနိပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်လၢပျာကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လၢအဘၢၣ်လီၤဝဲလၢ အခွံနးစံ ထီ ဘိပိာ်ထွဲဝဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒ်အဝဲထးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆ့အနိပညီတဖၣ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်သန့က့ၤ,အဝဲစံးဝဲ သ့ပုၤပုၤလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤလၢလံာ်စီဆ့အတီၤအနိပညီလၢကဘဉ်တၢ်စၢတံာ်ဘၢအိၣ်ဒီးအနိပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

အခွံနးစံအတၢ်ထးဂံၢ်ထးဘါလၢကသ့ၣ်လီၤဂၢ်ကျၢၤနီၣ်သးအနိပညီလၢလံာ်စီဆ့အနိပညီလီၤလီၤအပူၤကလီၤ ကံးဒ်တၢ်အနိပညီမုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤလၢပဝဲအါကအဂီၢ်သန့က့ၤ,အဝဲအတၢ်ထံၣ်တဘဉ်တၢ်တူၢ်လိာ်အိၣ်လၢပူၤကိးကဒီးဘဉ်လီၤ. နီၣ်သးအတၢ်ထးထီၣ်တၢ်အနိပညီလၢအတဘူးစဲလိာ်အသးဒီးလံာ်အတီၤတဖၣ်အနိပညီလီၤလီၤဘဉ်တၢ်သ့တုၤအိၣ်လၢ ကဆိၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဖျါလၢန့ၣ်ကယၤအခၢၣ်သးတဖၣ်အတၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်မိၢ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျါအပူၤဒိၣ်စီဒိၣ်က မိၤတဖၣ်စံးဝဲနီၣ်နီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးယုၤအတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆီလၢအထံၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဆူနီၣ်သးအနိပ ညီလၢအတဘဉ်ဒီးတၢ်ဘူးစဲဆူလံာ်စီဆ့အနိပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်ဆဉ်ရံၣ်နီၣ်စံၣ်လၢကီၢ်ယုၤရုပုၤလၢတဆံလွံၢ်တုၤလၢတဆံယဲၢ်ယၤဖျါတဖၣ်အပူၤပာ်လီၤဝဲတၢ်လီၤတတီၤလၢ တၢ်လဲလိာ်သးသတူၢ်ကလၢာ်အဂီၢ်လၢတၢ်ထးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆ့အနိပညီအပူၤန့ၣ်လီၤ.လၢအဖျါန့ၣ်ရံၣ်နီၣ်စံၣ်အပူၤကူဉ်ဘဉ် ကူဉ်သ့တဖၣ်စးထီၣ်မၤလိလံာ်ဇီလဲၣ်ဇီလၢအဒိၣ်အထီၣ်,တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်သးသမူအတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်,ဒီး တၢ်ဘဉ်တၢ်ဘါအလံာ်တဖၣ်လၢအကျိၣ်ဒိၣ်ထံးဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲအသိး,အဝဲသ့ၣ်ထးထီၣ်ဝဲလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အနိပညီစ့ၢ်ကိးစိၤစုၤဒီးတၢ်အိၣ်ဖျါအစိကမိၤစီဖျါဖျါထီၣ်ဝဲလံာ်တဖၣ်အံၤအနိပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤ,ဒ်တၢ်စံၣ်စိၤတဲ စိၤအနိပညီအသိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤတယံာ်ဝဲတဖျဲးလၢကူၢ်ကျဲအံၤဘဉ်တၢ်မၤဘဉ်ထွဲအိၣ်ဆူတၢ်ကွဲးစီဆ့တဖၣ်ဘဉ်လီၤ. တၢ်ထးထီၣ်တၢ်အနိပညီအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအံၤမၤပုၤသိးသိးတၢ်အနိပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤလီၤဒီးတၢ်လၢပကိးလၢလံာ်စီ ဆ့အတီၤတဖၣ်အနိပညီလၢအနိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.ဒီးအဝဲပာ်ဒိၣ်တၢ်အနိပညီလီၤလီၤ,အနိပညီလၢအနိၣ်ထံးအံၤအကံၢ်အလဲဒီး အစိအကမိၤန့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်လံ,လၢတၢ်အိၣ်ဖျါလၢစါခၢၣ်သးတဖၣ်အပူၤန့ၣ်,ပျာစူၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်အါကအဘၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤဝဲလၢယုၤအ တၢ်အဲၣ်ဒီးစံးတၢ်အလၢအပူၤလၢတၢ်ကွဲးစီဆ့အပူၤတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဖျါကျဲလွံၢ်ဘိ : တၢ်အနိပညီဒ်တၢ်ကတိၤဟဲဝဲလီၤ လီၤအသိး,ပိာ်ထွဲထီၣ်အံၤလၢလုၢ်လၢလံာ်ပဝဲအတၢ်ထးထီၣ်တၢ်အနိပညီ,နီၣ်သးအတၢ်ထးထီၣ်တၢ်အနိပညီ,ဒီးတၢ်က တၢ်ဒိကတၢ်တဲာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဃိပုၤမၤဂ့ၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်လၢန့ၣ်ကယၤတဆံဃုအပူၤ-ပဝဲအါကပကိးအိၣ်လၢပူၤဖျိးထဲၣ်စတဲးဖိတဖၣ်-ထီဒါ တၢ်အံၤ,တနီၤလၢတၢ်ဘျၢအပူၤဘဉ်ဆဉ်လီၤဆီဒ်တၢ်နီၤဖျါတၢ်လၢအဟဲထီၣ်လၢတၢ်န့ၣ်အပူၤ,လၢအမ့ၢ်တၢ် သိၣ်လိသီလိလၢအဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘဉ်ဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤတတီၤလံာ်စီဆ့,မ့တမ့ၢ်တမၤဖျါထီၣ်တၢ်လၢလံာ်စီဆ့ သးအိၣ်တဲဝဲမ့တမ့ၢ်ပျာကွဲးလံာ်သးအိၣ်တဲဝဲဖျါဖျါဘဉ်,လၢတၢ်ကွဲးမဲာ်တၢ်အိၣ်ဖျါအစိအကမိၤအပူၤလၢတၢ်ဂ့ၢ် တနီၤန့ၣ် လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ကွဲးဒိၣ်စံးသး Dr. James D. Smith III

Quadruga, မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွဲးစီဆ့အနိပညီလွံၢ်မံၤ,အိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤလၢအထီဒီးအယံာ်လၢပူၤဒီးအိၣ်ဒီး တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤလၢအရံၣ်ဖိတၢ်အိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ...အဃိ,ဒီးပျာလၢအမၤဂ့ၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်အပၢ်တဖၣ်ဘဉ်တၢ် ဆိၣ်အိၣ်လၢတၢ်အံၤအပူၤနီၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်အခဲးသလ့ၣ်လၢအထီဒါအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤဂ့ၢ်မၤသီထီၣ်အစိ အိၣ်ပျာမၤဂ့ၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်တဖၣ်စံးဝဲသ့ပုၤပုၤလၢတၢ်ပလၢာ်ဘဉ်မ့တမ့ၢ်လံာ်စီဆ့အနိပညီအိၣ်ထဲတမံဇီန့ၣ်

လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်စံးဆၢ ကၠာတၢ်န့ၣ်,အဒိ,ပှၤဒ်အမ့ၢ်ဝုလ်ယၢၣ်ဝဲးထ့ၣ်ခၢၣ်,စံးဝဲလၢပတညိကွံာ်

Quadriga အတၢ်ပလၢၣ်ဘၣ်လၢလံာ်စီဆ့ၣ်အဒိပ ညီအိၣ်ဝဲလွံာ်မံၤဘၣ်; ပညိကွံာ်တၢ်ထံာ်လၢလံာ်စီ ဆ့ၣ်အဒိပညီမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါပလၢၣ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲလွံာ်မံၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒၣ်ထဲတခါဒါ,ဒီးမ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢအဘၣ်ဃး ဒီးတၢ်စံာ်စီ,ဒ်တၢ်ကတိၤအဒိပညီဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး,လၢအကျိၣ်သန့ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်အကၤသၢ မံၤမ့ၢ်တၢ်ဟံာ်ဖျိၣ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢပကဆိကမိၣ်ဒ်အိၣ်လၢမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အံၤဒ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်တဖၣ်,တၢ်တမံၤ လၢအလဲၤတၢ်တကျိၣ်ဃီဒီးကျိၣ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ထံာ်မ့ၢ်ဝဲလၢအဘၣ်သလၣ်လီၤအသးလၢတၢ်အဒိပညီ တမံၤအဖီခိၣ်,ဘၣ်ဆၣ်အဘၣ်မ့ၢ်တၢ်အကျိၣ်အကျဲလၢအကြးအဘၣ်တဖၣ်လၢအကဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အ ဒိပညီထဲတမံၤဒါန့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးပှၤဒ်ပှၤဖးလံာ်စီဆ့ၣ်လၢမ့ၢ်မဆါတန့ၣ်အံၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,တမ့ၢ်တၢ် ညိကွံာ်နီၣ်နီၣ် **Quadriga** အါအါကလဲာ်ဘၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤသီထီၣ်က့ၤအိၣ်,တၢ်မၤဂ့ၤက့ၤအိၣ်,ဒ်သိးလၢတၢ်အ ဒိပညီကအိၣ်ဝဲထဲတခါဒါခဲအံၤဃုာ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်အကျိၣ်အကျဲလၢသ့ၣ်အံၤတကျိၣ်ဃီဒီးကျိၣ်ကျဲတဖၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်,တၢ်မ့ၢ်လၢဒီးတၢ်အဲၣ် တၢ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်တြးစံးကးစံး **Dr. Bruce Baugus**

လၢရံၣ်နီၣ်ခဲၣ်အစီၤ,ဖြးထဲၣ်စတဲးဆဲးမၤဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံာ်လၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဘျးဘျးဘျးဘျးလၢအခွံးန့ၣ် န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်အဘၣ်တၢ်လိာ်ဝဲလၢနီၣ်သးအဒိပညီခဲလၢာ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်လၢအသ့ၣ်လီၤအသးလၢတၢ်ကွဲးစီဆ့ၣ်အဒိပညီ လီၤလီၤအပူၤဘၣ်လီၤ.မ့ၢ်,အဘၣ်ဆၣ်စံးဝဲလၢလံာ်အနီၣ်သးအတၢ်အိၣ်ဖျါခဲလၢာ်လၢအဘၣ်တၢ်သးအိၣ်ဝဲအိၣ်လၢပှၤကွဲး လံာ်အပှၤဒ်ကန့ၣ်တၢ်ဖိအဆိကတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်နီၣ်နီၣ်မ့ၢ်အဒိပညီလီၤလီၤအတၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ.အဘၣ်ဆၣ်န့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ကွဲးစီ ဆ့ၣ်အဒိပညီလီၤလီၤ,မ့ၢ်တၢ်အဒိပညီလၢအဒိၣ်ထံး,မ့ၢ်တၢ်ထဲတမံၤဒါဒီးသဘံာ်ဘၣ်ခဲမံၤလၢန့ၣ်လီၤ.ပကစံးလၢပှၤဖြးထဲၣ်စ တဲးလၢရံၣ်နီၣ်ခဲၣ်တဖၣ်မၤလဲၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤ “ဒ်တၢ်ကတိၤအဒိပညီဟဲဝဲလီၤလီၤအသိး” အတၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်သိးလၢအကဟံာ် ဃုာ်တၢ်ခဲလၢာ်လၢပှၤကွဲးလံာ်အဲၣ်ဒီးလံာ်စီဆ့ၣ် “အလံာ်ဒါလဲၣ်ဒါ” ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်လီၤ.ဒ်တၢ်အစၢန့ၣ်,ပှၤမံၤဒိၣ်သ့ၣ်ဒိၣ်ဒ် အမ့ၢ်အုလ်ရံၣ်ဇူကလ့,မ့ၢ်တုၣ်လူသၢၣ်,ဒီးကွဲးခဲလၢဘၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အဒိပညီလၢအသဘံာ်ဘၣ်လၢအဟံာ်ဃုာ်တၢ်စံာ် စီတစီ,တၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်မိၣ်ပှၤ,လုၢ်လၢသကဲးပဝးဒီးတၢ်မၤအသးလၢတၢ်အကတၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်တၢ်မၤစၢလၢပကတဲဖျါထီၣ်ဖြးထဲၣ်စတဲးအတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆ့ၣ်အဒိပညီလီၤလီၤဖျါထီၣ်သကြီၤ အိၣ်ဒီးလၢလုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်လၢတၢ်ကျိၣ်ဃီအိၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢလုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်လၢတၢ်ကျိၣ်အိၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီး “အတၢ်အိၣ်ဖျါအက ဟ” အါန့ၣ်တကဟမ့ၢ်တမ့ၢ် “အမဲာ်အကဟအါမး,” ဒ်သိးဒ်တၢ်အဒိပညီအဆဲးဆဲးဖိတဖၣ်လၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆူတၢ်ကွဲးစီ ဆ့ၣ်အဒိပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.ပှၤလၢအကွဲးတၢ်ကွဲးစီဆ့ၣ်တတီၤဘၣ်တတီၤအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်နီၣ်လီၤတၢ်တမံၤမံၤဘၣ်ဃးတၢ်စံာ်စီတဲ စီအတၢ်ဂ့ၤတဖၣ်,တၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်မိၣ်ပှၤတဖၣ်,သကဲးပဝးလၢတၢ်ကဘၣ်မၤထွဲအိၣ်တဖၣ်,တၢ်အုၣ်က့ၤဒိၣ်က့ၤဒီးတၢ်ကမၤအ သးလၢမ့ၢ်န့ၣ်လၢအံၤကတၢ်ဒီးတၢ်အကတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အါန့ၣ်အန့ၣ်,လၢလုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါတကဟစုာ်စုာ်မ့ၢ်တၢ်အကဟလၢအလီၤဆီလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆူ တၢ်ဃံတၢ်လၢဒိတခါညါ,ဒီးအကဟဖဲလဲၣ်တကဟမးစံးလီၤအသးလၢအမ့ၢ်လၢဒိတဖျါတသ့ဘၣ်လီၤ. လၢကွဲးန့ၣ်အ သိး,လံာ်စီဆ့ၣ်အတီၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖျါလီၤဆီလၢအဟ့ၣ်နီၣ်တၢ်ဆူတၢ်အဒိပညီလီၤလီၤအဒိပညီ,ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျါဆဲး ဆဲးဖိဖဲလဲၣ်တခါမးစံးလီၤအသးလၢအမ့ၢ်တၢ်အဒိပညီဒ်တၢ်ကတိၤအပျါဟဲဝဲလီၤလီၤအသိးတသ့ဘၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဘၣ်တဲညိကဒ်န့ၣ်,တၢ်ကွဲးစီဆ့ၣ်အဒိပညီအိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖျါအကဟအါမးန့ၣ်လီၤ.တတီၤဘၣ်တတီၤအဒိပ ညီအိၣ်ဒီးအကဟဆဲးဖိတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါဆဲးဆဲးဖိတဖၣ်လၢအဟ့ၣ်နီၣ်တၢ်ဆူလံာ်အဒိပညီထဲတမံၤဒါ, အဒိပညီ လၢအဟံာ်ဖျိၣ်အသးတမံၤဃီ လၢပကးတုၣ်အိၣ်လၢလံာ်အဒိပညီလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆ့ၣ်မ့ၢ်လံာ်လၢအထူးအတီၤတဘျီလီၤ.မ့ၢ်လံာ်လၢအဒိၣ်အယိာ်တဘျီလီၤ.အဘၣ်လဲၣ်လၢပှၤအသး,ဒီးယ တဲဘျီလၢပှၤအသးမ့ၢ်တၢ်လၢအဒိၣ်အလဲၣ်,ဒီးတၢ်ထံာ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတိၤဖျါထီၣ်အိၣ်တဖၣ်ဒိၣ်လဲၣ်ဒီးအဘဲ သ့ၣ်အိၣ်ဒီးအန့ၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ...ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိတၢ်သမံသမိးတၢ်ထုးထီၣ်အဒိပညီတဖၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်ဆုာ်နီၣ် ဒီးသံကွဲးနီၣ်ကစၢ်ဒ်နဲနဲသး,တၢ်အန့ၣ်အံၤမ့ၢ်ကျဲအကြးအဘၣ်တဘိလၢယကဖးလံာ်အဂီၢ်ဒါ?...ဒီးလၢတၢ် န့ၣ်အဃိန့ၣ်ဘၣ်ဆိကမိၣ်ခိဖျါကွံာ်တၢ်ဃုာ်တဖၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအမၤတၢ်သ့အါန့ၣ်တမံၤဒီးတၢ်

လာအကြားအဘဉ်လာတၢ်ကွၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးလာတၢ်အန့ၣ်အကလုာ်ကလုာ်လာက့ၣ်န့ၣ်သီးအပူၤဒီးလၢအံၤအိၣ်သးလာတၢ်မၤအသးသ့ၣ်လာတၢ်အိၣ်ပညိၣ်အနီၣ်နီၣ်မ့ၢ်ဒီးသဘံၣ်သဘၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အစၢတခါ,အဝဲအနီၣ်နီၣ်မၤထူးထီၣ်တၢ်ထီၣ်န့ၣ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်ခိဖျါလံာ်တတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ပၤလၢအအိၣ်ဒီးယၤ,တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးယၤ,ဒီးယမၤလိၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်လာပူၤအကတၢ်အတၢ်ဖးလံာ်အအိၣ်သ့ၣ်တၢ်အစၢအသီးန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဒါဒဲအဲလဲတီးၣ် Dr. Darrel L. Bock

လံာ်စီဆံၣ်ကိးတၢ်ဒဲးလၢအက့ၢ်အဂီၢ်လီၤဆီအိၣ်ဒီးအတၢ်ဘၣ်ထွဲအါမးလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအတၢ်အိၣ်ဖျါလီၤဆီအါမးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.အသိ,မ့ၢ်တၢ်အညါလၢပကန့ၣ်ပၤတၢ်ဘၣ်မန့ၣ်ပူၤအါဂၤလၢတၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်စံၣ်စါတဲစါအက့ၢ်ဒိတဘိညါဆိကမိၣ်ဝဲလၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ပညိၣ်အါမၤန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ကျိၤကျဲလၢအဟံးန့ၣ်မူဒါအဂ့ၢ်ကတၢ်ဆူတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်တဖၣ်အတၢ်ထူးတၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ကမၤလီၤတံာ်ဝဲလၢတၢ်ခဲလၢာ်လၢပစံးကတၢ်ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်တၢ်စၢတံာ်ဃာ်အါလၢအကျိၣ်သန့ပာ်လီၤအါလၢဟီၣ်ခိၣ်လၢပူၤအတၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်အိၣ်သးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပမ့ၢ်သုးဘူးပသးဆူလံာ်စီဆံၣ်လၢက့ၢ်ဒါအံၤန့ၣ်,ပကဘၣ်တၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတၢ်ပူၤလၢပကဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအသဘံၣ်ဘၣ်လၢယုၤဒီးပူၤကွဲးလံာ်ပူၤကညိလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအါလၢယုၤအံၤဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဆူလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဒိကန့ၣ်တၢ်အဆိကတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တူၤခဲအံၤလၢပတၢ်ကတၢ်သကိးဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ပညိၣ်အတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤ,ပထံၣ်ဘၣ်တ့ၢ်ဘၣ်မန့ၣ်ပူၤဒီးထံၣ်စတဖၣ်အၢၣ်လီၤဝဲဆူၣ်ဆူၣ်ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်လီၤလီၤအတၢ်ဒိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဒီးအတၢ်ကိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.အသိ,ခဲအံၤ,ပအိၣ်ကတဲာ်ကတၢ်ပသးလၢပကဃုဃာ်ပတၢ်သးစၢၢ်ဆၢဆူတၢ်လၢပကကိးလၢတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အတၢ်တဖၣ်အလုၢ်အပူၤအလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.

အလုၢ်အပူၤအလၢအပူၤ FULL VALUE

တဘျီတၢ်တဘျီ,ပူၤအံၤဘၢကွဲးလံးခၢၣ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ် *sensus plenior*, အိၣ်ပညိၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ် “အိၣ်ပညိၣ်အလၢအပူၤ” န့ၣ်လီၤ. ဖဲပပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤတၢ်အိၣ်ပညိၣ်အတၢ်ကတၢ်ဟဲဝဲလီၤလီၤအသိ,မ့တမ့ၢ်လံာ်စီဆံၣ်တတၢ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိန့ၣ်,ပပလၢတၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢလံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်ခံအတၢ်တဖၣ်ညိၣ်န့ၣ်ပညိၣ်ဃါက့ၢ်ဝဲဆူတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အိၣ်ထံးအတၢ်တဖၣ်လၢက့ၢ်လၢအတစံးဝံးစံးက့ၢ်ဒၣ်တၢ်ကတၢ်အိၣ်ပညိၣ်လီၤလီၤမ့တမ့ၢ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးဒါဘၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဖဲပူၤကွဲးလံာ်စီဆံၣ်အသိတဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်လံာ်ဘၣ်တၢ်မၤလၢမၤပူၤအါလၢခရံၣ်အပူၤဒိလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တထီၣ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိန့ၣ်တဘျီတၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တပျဲအိၣ်ထီၣ်ဃာ်အနီၣ်ကစၢၢ်ဒၣ်ဝဲအသးလၢတၢ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်,အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအပူၤဒိၣ်ထီၣ်, *sensus plenior*, လၢလံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်လံာ်အတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်အံၤအသိ,တကျိၤဃီဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,ပစံးကတၢ်ဘၣ်ဃး လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကိးတၢ်ဒဲး “အိၣ်ပညိၣ်အလၢအပူၤ” မ့တမ့ၢ် “အလုၢ်အပူၤအလၢအပူၤ” န့ၣ်လီၤ.

လၢပတၢ်မၤလိလၢအပိာ်ထွဲလိာ်အခံအံၤအပူၤ,ပကဟ်ပနီၣ်လံာ်စီဆံၣ်တတၢ်အလုၢ်အပူၤအလၢအပူၤဒိ :
လံာ်တတၢ်အတၢ်ဒိၣ်တၢ်မ့ၢ်ပာ်ဖျါခဲလၢာ်,ပာ်ဃုာ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံး,လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်မၤလီၤတံာ်လီၤဆဲးတၢ်ခဲလၢာ်,ဒီးအတၢ်မၤဘၣ်ထွဲလၢအမ့ၢ်အတၢ်တဖၣ်ခဲလၢာ်

တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအအိၣ်ထံးမ့ၢ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်အတၢ်ကတၢ်ဟဲဝဲလီၤလီၤအသိ,လၢအမ့ၢ်လံာ်အတၢ်အိၣ်ဖျါအအါကတၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်မၤလီၤတံာ်လီၤဆဲးတၢ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဖဲလံာ်တတၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အဂၤတတၢ်လီၤလီၤဘျၢဘျၢမ့တမ့ၢ်လဲၤက့ၢ်ကူတစံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မၤဘၣ်ထွဲလၢအမ့ၢ်အတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်လၢအပူၤဖးလံာ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တကျိၤဃီဒီးတၢ်ပာ်ပနီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အလုၢ်အပူၤအလၢအပူၤအံၤ,ပတၢ်ကတၢ်သကိးကနီၤဖးလီၤအသးသၢတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ,ပကပညိၣ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိအတၢ်ဆိကမိၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ခံ,ပကစံးကတၢ်

သက်လံးစီဆုံအတၢ်မၤလၢတံၢ်လၢဆဲးတၢ်န့ၣ်လၢ. ဒီးသၢပကဃိထံတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢအတီၢ်အလၢဆူပတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လၢ. ပကစးထီၣ်လၢအဒိပညီအဒိနီၣ်ထံးအိၣ်ဘိန့ၣ်လၢ.

ဝံၣ်ထံးအိၣ်ထံးအဒိပညီ ORIGINAL MEANING

လၢတၢ်မၤလိအပူၤကွံာ်တခါအပူၤ,ပဟ်ပနီၣ်တၢ်တၢ်အဒိပညီလၢအဒိနီၣ်ထံးဒ် :
တၢ်ဆိကမိၣ်,တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး,ဒီးတၢ်သးဂဲၤလၢယွၤဒီးပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညီတဖၣ်လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ဃီသးအိၣ်လၢလံာ်တီၢ်လံာ်မိကဟ့ၣ်နီၣ်လၢတၢ်ဆူအပူၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိအဆိကတၢ်တဖုန့ၣ်လၢ.

ဒ်ပစံးတၢ်အသိးလံာ်တတီၢ်အဒိပညီလၢအဒိနီၣ်ထံးမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီဒီးအဒိပညီဒ်တၢ်ကတီၢ်ဟဲဝဲလၢလၢအသိးန့ၣ်လၢ. ဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်အဒိပညီဝဲအံၤန့ၣ်ဖျါဝဲအသိး,တၢ်အဒိပညီလၢအဒိနီၣ်ထံးမ့ၢ်တၢ်လၢအအါန့ၣ်တခါလၢ. တၢ်ကွဲးစီဆုံကဘၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကဟ့ၣ်နီၣ်လၢတၢ်ဆူအပူၤဂီၢ်မုၢ်အဆိကတၢ်တဖုလၢအပတီၢ်အါမးအဖီခိၣ်န့ၣ်လၢ. အဝဲနီၣ်ဟ့ၣ်လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်,လၢအမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လၢပုၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိလၢအဒိနီၣ်ထံးတဖၣ်တီၢ်နီၣ်တၢ်ဝဲလၢလံာ်အပူၤန့ၣ်လၢ. အဝဲနီၣ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတဖၣ်,လၢအမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါအီၤလၢလံာ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လၢ.ဒီးအဝဲနီၣ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်သးဂဲၤတဖၣ်,တၢ်အလုၢ်လၢသကဲးပဝးတၢ်တီၢ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လၢအီၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢလံာ်အပူၤန့ၣ်လၢ.

ပကဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒိတၢ်တဲာ်ဘၣ်ဃးလံာ်တတီၢ်နီၣ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်,တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး,ဒီးတၢ်သးဂဲၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီဖျါကွံာ်သကိး ၂မိၤဂူ ၂ဝး၁၃, လၢအစံး :
မၤသံတၢ်တဂ့ၤ (၂မိၤဂူ ၂ဝး၁၃).

ပကဆိကမိၣ်သကိးလံာ်တတီၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဒီးပဟ်ပနီၣ်တၢ်အဒိပညီလၢအဒိနီၣ်ထံးန့ၣ်လၢ.တၢ်ဆိကမိၣ်,တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးတၢ်သးဂဲၤမနုၤတဖၣ်လၢယွၤဒီးပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညီလၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ဃီသးအိၣ်တဲတၢ်မၤလိာ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်လၢကဟ့ၣ်နီၣ်လၢဝဲဆူအပူၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိအဆိကတၢ်တဖုလဲၣ်? တုၤလံ,ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်,လံာ်တဆၢအံၤနီၣ်ဟ့ၣ်လၢဝဲတၢ်ထံၣ်လၢတံၢ်လၢဆဲးလၢတၢ်ဟံးန့ၣ်ပုၤကညီအသးသမူတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဖိဒုဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်တၢ်တြီဃာ်အီၤန့ၣ်လၢ.လၢတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်န့ၣ်,အဝဲနီၣ်ဟ့ၣ်လၢဝဲလၢပုၤကညီအသးသမူမ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢယွၤအဂီၢ်လၢ. ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဝဲဟံးန့ၣ်တၢ်မၤလိာ်အကွၢ်အဂီၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢယွၤဒိၣ်မိဒိၣ်ကမိၤလၢပုၤကညီအဖီခိၣ်န့ၣ်လၢ.

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးန့ၣ်,တၢ်မၤလိာ်အံၤမ့ၢ်ယွၤအတၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ကွဲးနီၣ်တနီၣ်-ယွၤအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲပာ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးအပူၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လၢတၢ်မၤလိာ်အံၤဆူစါမိၤဂူ,ဒီးစါမိၤဂူပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဆူယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်န့ၣ်လၢ. ဒီးတၢ်အံၤဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢယွၤအံၤဒုးဒီးအပူၤဂီၢ်မုၢ်လၢစါမိၤဂူဆူတၢ်အီၤလၢပုၤမုၢ်ကနုၤဆူကီၢ်တၢ်စံးပာ်တဖၣ်-လံာ် ၂မိၤဂူအပူၤဂီၢ်မုၢ်လၢအဒိနီၣ်ထံး-သုတမၤဃုာ်တၢ်လၢတၢ်မၤသံတၢ်အတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတဂ့ၤအဂီၢ်လၢ. ဒီးဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သးဂဲၤန့ၣ်,လံာ်တတီၢ်အံၤသိၣ်လိပုၤလၢယွၤသးဟ့ၣ်တၢ်မၤသံတၢ်,ဒီးလၢပာ်လၢအသးလၢကဟံးဃာ်တၢ်တီၢ်တၢ်လၢန့ၣ်လၢ.

တၢ်မၤလိာ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်အဒိပညီလၢအဒိနီၣ်ထံးမ့ၢ်တၢ်လၢအအါန့ၣ်တခါ,သးအိၣ်နီၣ်ဟ့ၣ်ယွၤဒီးစါမိၤဂူအတၢ်ဆိကမိၣ်,ယွၤအတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးအတၢ်သးဂဲၤဆူအပူၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိအဆိကတၢ်တဖုအအိၣ်,ဒီးသိၣ်လိစ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လၢယွၤလိာ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲအတၢ်ဆိကမိၣ်,ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးတၢ်သးဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လၢ. ဒီးတၢ်တမံၤလၢအလၢပလိာ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်လၢလံာ်စီဆုံကိးတီၢ်ဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လၢ.

ဒ်တၢ်အစၢန့ၣ်,ပမ့ၢ်အံၤဒုးဒီးမၤန့ၣ်လံာ်အလုၢ်အပူၤအလၢအပူၤဒီး,ပကဘၣ်ပာ်လုၢ်ပာ်ပုၤတၢ်အဒိပညီလၢအဒိနီၣ်ထံးအတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လၢ.ပမ့ၢ်လဲၤကဟ်ကွံာ်တၢ်သဘံၣ်ဘၣ်တဖၣ်အံၤဒီး,ပတန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်လၢလံာ်စီဆုံကသိၣ်လိပုၤဘၣ်လၢ.

ပုၤမၤဂ့ၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျါကျဲးခဲာ်လၢတၢ်ကထုးထီၣ်လံာ်အဒိပညီအဂီၢ်: တၢ်မၤဘၣ်ထွဲကျိၣ်သန့ဒီးတၢ်စံၣ်စါတဲစါန့ၣ်လၢ. လၢကျဲးတဘၣ်န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်မ့ၢ်ဘၣ်တဲလၢအကျိၣ်သန့ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်,လံာ်လၢပမၤလိအီၤတတီၢ်စံးတၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်? လၢကျဲးအကတဒီန့ၣ်,အဝဲစံးတၢ်မနုၤလၢအတၢ်အိၣ်သးတဲတၢ်

အဆိကတၢ်အပူလဲၣ်? တၢ်စံးဆၢဆူတၢ်သံကွၢ်ခံထံၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်,လၢက့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်အကရၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်အပူ,တၢ်ထုးထီၣ်အခိပညီအကလုာ်ကလုာ်တၢ်ဟံၣ်တီၢ်လီၤအိၣ်သ့ဒီးဘၣ်လိာ်အသးဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ,ဒီးအဝဲန့ၣ်အဲၣ်ဒီးစံးဝဲလၢ,လၢဖၢရၢမံထၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်အပူပကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ပတၢ်ဆိၣ်လီၤသးဒ်ပစံးမ့ၢ်အသး,ကဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်လၢက့ၢ်လီၤလီၤဆိတၢ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤ,တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိပညီအက့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်နီၣ်ကီၢ်တၢ်လၢပန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်လၢက့ၢ်သန့တခါတသ့ဘၣ်န့ၣ်,ပစံးတမ့ၢ်ဘၣ်,မ့ၢ်တၢ်လၢအကမၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢပန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်တသ့လၢတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤတဲၤတခါန့ၣ်-အဝဲသ့ၣ်တပာ်ဝဲအခိပညီလၢတၢ်အိၣ်သးဝဲန့ၣ်အပူန့ၣ်-မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ပျၢ်ကွံာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အဝဲန့ၣ်ခံမံၤအပူ,တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခိပညီအကလုာ်ကလုာ်မၤအသးသ့,ဒီးဒ်ပစံးအသး,ပကဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဆိၣ်လီၤသးလၢတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ကွီၤဒီးစဝိး Dr. John Oswalt

လံာ်စီဆံၣ်တၢ်ဖးအိၣ်သ့သ့ဘၣ်ဘၣ်လၢက့ၢ်အါန့ၣ်တဘၣ်အပူသ့ဝဲန့ၣ် လီၤ. ခဲအံၤ,အဝဲအံၤတအဲၣ်ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်တဖၣ်တဖၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤဖျါလီၤတၢ်ဆံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပၢၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပၢၢ်တဖၣ်အပူကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤနီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပၢၢ်တဖၣ်ဒိသဒါပုၤပုၤပုၤဖျဲးဖျဲးထီၣ်ဒါတၢ်မၤကမၣ်လံာ်စီဆံၣ်န့ၣ်လီၤ...တၢ်အိၣ်ဝဲတဖၣ်လၢအါဒၣ်တက့ၢ်ကမၣ်ဖဲပမၤဘၣ်ထွဲပသးဒီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အခိပညီအကတၢ်ဒီးပမၤတၢ်အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဒိၣ်ဟံၣ်ထီၣ်သး,အိၣ်ဒီးသးအတၢ်ထံၣ်လၢအကတိၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ခဲရံၣ်ဘဲၤဖဲၣ် Dr. Carey Vinzant

ခဲအံၤပထံၣ်တုၤလံာ်တၢ်အခိပညီလၢအခိၣ်ထံးဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤတၢ်ဆူတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အလုၢ်အပူအလၢအပျဲၤဒ်လဲၣ်ဝံၤ,ပကဘၣ်ဃီပတၢ်သးစၢ်ဆၢဆူလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤအသးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလံာ်စီဆံၣ်တုၤလၢအဆံးကတၢ်ဒၣ်လဲၣ် BIBLICAL ELABORATIONS

တၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလံာ်စီဆံၣ်တုၤလၢအဆံးကတၢ်ဒၣ်လဲၣ်မ့ၢ်:
တၢ်လီၤဖဲလံာ်စီဆံၣ်တတီၤတဲၤဖျါထီၣ်အကတတီၤအခိပညီအတၢ်အိၣ်ဖျါလၢတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အပူလီၤလီၤမ့တမ့ၢ်လၢအက့ၢ်အကူၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီဖျါတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်ခဲလၢာ်ဘၣ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမိၤလၢယွၤဒီးကမၣ်ဝဲတသ့အဃိ,တၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်တုၤလၢအဆံးကတၢ်ဒၣ်လဲၣ်ထီၣ်တီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီးအၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤတၢ်အခိပညီအခိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. တဘျီတခါ,တၢ်မၤလီၤတံၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်တဲၤဖျါထီၣ်အိၣ်ဒ်တၢ်စံးဝဲစံးက့ၢ်တၢ်အခိပညီအခိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိအတၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အကတနီၤန့ၣ်,တၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလံာ်စီဆံၣ်ဘၣ်တၢ်တဲၤဖျါထီၣ်အိၣ်ဒ်တၢ်မၤဆံၣ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအတအိၣ်ဖျါတုၤတုၤခဲလၢာ်မ့တမ့ၢ်တၢ်တန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်တုၤတုၤန့ၣ်လီၤ.ဒီးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အကတဒီးတနီၤန့ၣ်,တၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလံာ်စီဆံၣ်မၤလီၤတံၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိာ်လၢအထီၣ်ဒါတၢ်မၤသံတၢ်အဖီခိၣ်လၢတၢ်လီၤအါတီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိာ်အံၤအဆိကတၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အိၣ်လၢ ၂မိၤ၅ ၂၀:၁၃,လၢအစံး:

မၤသံတၢ်တုၤ (၂မိၤ၅ ၂၀:၁၃).

လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတတီၤအံၤအဆိကတၢ်လၢပကယၤထီၣ်မ့ၢ်တၢ်စံးကဒီးလံာ်မဲာ်ဖျါဒ်သိးအံၤလၢ ၅မိၤ၅ အပူ,ဖဲစိၤမိၤ၅ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အံၤစုၤအကလုာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်မၤလိာ်အထံၣ်တဆံအပူန့ၣ်လီၤ. ၅မိၤ၅ ၅:၁၇ အပူ,တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်စံးကဒီးဝဲ:

မၤသံတၢ်တုၤ (၅မိၤ၅ ၅:၁၇).

တၢ်စံးဝံးစံးကွၢ်အံၤအၢၣ်လၢတူၢ်လိာ်တၢ်မၤလိာ်ဒီးဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ယွၢ်အပူၤဂီၢ်မုၢ်ဘၣ်ဃးအတၢ်အၢၣ်လၢအီၤလၢအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,ဖဲတၢ်မၤလိာ်တံၢ်လၢဆဲးတၢ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤလၢတၢ်စံးဝံးစံးကွၢ်တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်ဒၣ်လဲာ်,အဝဲတမ့ၢ်ဒၣ်အစံးဝံးစံးကွၢ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်စံးတ့ၢ်အီၤလၢအပူၤကွံာ်နီၣ်တဘျီဘၣ်-တၢ်မၤလိာ်တံၢ်လၢဆဲးတၢ်အတၢ်အိၣ်သးထီၣ်ဖၢန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်တမံၤဆူတၢ်အခိပညီန့ၣ်လၢ. သန့က့ၢ်,မ့ၢ်တၢ်မၤစၤလၢပကပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်မၤလိာ်တံၢ်လၢဆဲးတၢ်တနီၤအိၣ်လၢတၢ်စံးဝံးစံးကွၢ်တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လၢ.

တၢ်မၤလိာ်တံၢ်လၢဆဲးတၢ်အကလုာ်ခံမံၤတမံၤလၢပရဲၣ်လၢမ့ၢ်တၢ်မၤဖျါဆံၣ်ထီၣ်တၢ်,ဒီးပထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤဖျါဆံၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်မၤသံတၢ်လၢ ၄မိၤဂ့ၢ် ၃၅ အပူၤန့ၣ်လၢ. လၢလံာ်အဆၢဒိၣ်ဝဲန့ၣ်အပူၤ,စီၤမိၤဂ့ၢ်နီၣ်ဖးတၢ်လၢတၢ်မၤသံတၢ်ဒီးလၢတၢ်တပာ်သးအပူၤပုၤကညီမၤသံဘၣ်တၢ်န့ၣ်လၢ. ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢစီၤမိၤဂ့ၢ် ကွဲးဝဲလၢ ၄မိၤဂ့ၢ် ၃၅:၂၀-၂၅ အပူၤ: **ဒီးမ့ၢ်ဆဲးအီၤလၢအသးဟ့ၣ်တၢ်အဃိ,မ့ၢ်အိၣ်ခိးဒီးကွံာ်အီၤလၢတၢ်တုၤအသံ,မ့ၢ်ထီၣ်ဒါအီၤဒီးထီၣ်အီၤလၢအစုဒီးအဝဲဒၣ်သံဒီး,ပုၤလၢအမၤဝဲတကန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤသံအီၤသပုၤတၢ်ဂီၢ်လၢ. မ့ၢ်ဝဲလၢပုၤမၤသံဒၣ်ပုၤကညီလၢ. တုၤအဘၣ်သဃိာ်အီၤဒီး,ပုၤမၤကၢၣ်တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ကမၤသံပုၤလၢအမၤသံဒၣ်တၢ်န့ၣ်လၢ.မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒ်န့ၣ်,ဒီးတထီၣ်ဒါတၢ်ဝဲဒီး,မ့ၢ်အဆဲးတၢ်သတူၢ်ကလၢ,ဒီးတခိတအိၣ်ခိးဘၣ်ဝဲဒီး,မ့ၢ်ကွံာ်တ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢလၢအလၢ,ဒီးတခိတထံၣ်ဘၣ်ဒီး,မ့ၢ်ကွံာ်အီၤလၢလၢတုၤအသံဒီး,မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်အဒုၣ်အဒါ,ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ်အအါအီၤဒီး,တၢ်အိၣ်ဖျိာ်ဘၣ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢပုၤမၤသံတၢ်ဒီးပုၤမၤကၢၣ်တၢ်အသ့ၣ်အဘၣ်စၤန့ၣ်ဒ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဖၣ်အံၤအသးန့ၣ်လၢ. ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိာ်ဘၣ်မၤတူၢ်ဖျါပုၤမၤသံတၢ်လၢပုၤမၤကၢၣ်တၢ်သ့ၣ်အစုပုၤ, ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိာ်ဘၣ်ဒုးကွၢ်ကွၢ်အီၤဆူအဝဲတူၢ်လိာ်တၢ်ဖဲအဆၢဆူအပူၤ, ဒီးကအိၣ်ဖဲန့ၣ်တုၤပုၤလုၢ်တၢ်အခိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဖျါအီၤလၢသိဖိစိဆံၣ်တကသံဝဲလၢ (၄မိၤဂ့ၢ် ၃၅:၂၀-၂၅).**

တၢ်မၤဖျါဆံၣ်ထီၣ်တၢ်အံၤဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢတၢ်ကနၢ်ပၢၢ်တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်မၤသံတၢ်န့ၣ်လၢ. အဝဲမၤဖျါထီၣ်ဝဲဆံၣ်ဆူလၢတၢ်မၤသံပုၤကညီလၢအမၤအသးလၢအတဘၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢာ်တမ့ၢ်တၢ်မၤသံတၢ်ဘၣ်ဒီးလၢတၢ်တပာ်သ့ၣ်ပာ်သးအပူၤတၢ်မၤသံဖုးဘၣ်တၢ်တဖၣ်တဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်အီၤဒ်သိးဒၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပုၤမၤသံတၢ်ဖိဘၣ်လၢ. ဖဲတၢ်မၤသံတၢ်ပာ်ဃုာ်, “အိၣ်ခိးဒီးကွံာ်သံအီၤလၢတၢ်သးဟ့ၣ်,” လၢအမ့ၢ်,ဖဲတၢ်မၤသံတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ပာ်လၢစံးဃဲးဒီးဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤအီၤလၢတၢ်အတၢ်သီဒီး,တၢ်မၤလိာ်လိာ်ဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢအဆူန့ၣ်လၢ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲတၢ်မၤသံတၢ်အံၤမ့ၢ်လၢတၢ်တတီၢ်သ့ၣ်ပာ်သးအပူၤမၤသံဘၣ်ပုၤကညီဒီး,တၢ်မၤလိာ်အနီၣ်နီၣ်တြီဃာ်တၢ်မၤသံပုၤလၢအမၤကမ့ၢ်တၢ်တကန့ၣ်လၢ.လံာ်စိဆံၣ်အတၢ်မၤလိာ်တံၢ်လၢဆဲးတၢ်သၢကလုာ်တကလုာ်လၢပဖၢန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်တၢ်,လၢတၢ်ကွဲးစိဆံၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသိတမံၤဘၣ်ဃးလံာ်တတီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်အခိၣ်တီတတီၢ်လၢအပညီၣ်ဃီၤဝဲအဝဲန့ၣ်လၢ. ပထံၣ်န့ၣ်တၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်မၤသံတၢ်လၢ မးသဲ ၅,ဖဲယုၣ်ဂျူးပာ်တၢ်ကမ့ၢ်လၢရၤဘဲလၢအဝဲမုၢ်နံၤအလိာ်စိဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်မၤလိာ်အတက့ၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်အသိန့ၣ်လၢ.ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢယုၣ်ဂျူးသိၣ်လိဝဲဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်မၤသံတၢ်လၢ မးသဲ ၅:၂၀-၂၂:

သုန့ၢ်ဟူလံလၢတၢ်စံးဘၣ်ပမံၤပပုၤ,သုတမၤသံပုၤကညီတုၤ,ဒီးဖဲဒၣ်ပုၤလၢအမၤသံဝဲတကကန့ၣ်တုၤဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အီၤလၢ.မ့ၢ်ယဲဒၣ်အံၤယစံးဘၣ်သု,လၢကယဲၣ်ပုၤလၢအသးထီၣ်အဒိပုၤဝဲၣ်ကလီကလီတကန့ၣ်တုၤဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ကိးကဒီးလၢ (မးသဲ ၅:၂၀-၂၂).

ဖဲအံၤ,ယုၣ်ဂျူးမၤလဲၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်မၤသံတၢ်စိဖျါမၤဘၣ်ထွဲအီၤတလၢကွံာ်နီၣ်ခိအတၢ်ဟူးဂဲၤမၤတၢ်လၢတၢ်တဘၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤတၢ်ဟံးန့ၢ်ပုၤကညီအသးသမူန့ၣ်လၢ.လၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤလိာ်တံၢ်လၢဆဲးတၢ်တခီ,တၢ်သးထီၣ်ကလီကလီလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတမံၤဃီလၢပုၤမၤသံတၢ်မၤဝဲန့ၣ်လၢ.တၢ်သးဒိၣ်တအတၢ်လၢဒ်တၢ်မၤသံတၢ်ဘၣ်,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲမၤကမ့ၢ်ယွၢ်အလုၢ်လၢသကဲးပဝးအတၢ်အိၣ်ဖျါတမံၤဃီန့ၣ်လၢ.

အနီၣ်နီၣ်ယုၣ်ဂျူး,လၢတၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်လုၢ်ဒိခိၣ်န့ၣ်,အဝဲကိးထီၣ်သုကဒါက့ၢ်တၢ်မၤလိာ်အါမး,လၢအကျါတမံၤမ့ၢ်, “သုန့ၢ်ဟူတုၤလံလၢတၢ်စံးသုတမၤသံတၢ်တကလီၤ.”ဒီးလၢခံအဝဲစံး, “မ့ၢ်ယဲတဲသု,အဝဲအံၤတဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤသံတၢ်ဘၣ်,အဝဲန့ၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သးဟ့ၣ်န့ၣ်လၢ. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လၢ.”လၢတၢ်န့ၣ်အဃိယဆိမိၣ်တၢ်ဖးယုၣ်ဂျူးလၢတၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်လုၢ်ဒိခိၣ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်နီၣ်နီၣ်လၢပဂီၢ်လၢပကနၢ်ပၢၢ်တၢ်မၤ

လၢတၢ်လူၢ်ဒီဒိၣ်အပူၤမ့ၢ်အဝဲမၤသီထီၣ်ဒီးအဝဲထူးန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအတၢ်အဲၣ်ဒီးတဲၤဖျါထီၣ်တၢ်လၢလၢပွဲၤ ပွဲၤအပူၤ,ဒ်သီးဒၣ်အဝဲခွဲဖျါတၢ်တၢ်တြီတၢ်တြၢ်လၢအပဲၤကဲထီၣ်တၢ်အသးတကျါဃီလၢတၢ်စံၣ်စါတဲၤစါအကျါ, တၢ်စံၣ်စါတဲၤစါလၢတၢ်ဖးတၢ်မၤလိာ်တဖၣ်န့ၣ်လၢပူၤအပူၤဂီၢ်မ့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ်လီၤ.အဃီ,ယုၣ်ဂျူးဆၢ ထာၣ်,ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်အဲၣ်ဒီးစံးတၢ်အမ့ၢ်အတီၢ်ဒီးဒူးန့ၣ်ပူၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအတၢ်လၢတၢ်ပွဲၤအ ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ကဲဝိထာၣ် Dr. Guy Waters

ပမၤလိတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်မ့ၢ်အါဒီး,ပထံၣ်န့ၣ်လၢလံာ်စီဆုံမၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသးတဘျီတၢ်တ ဘျီကအါထီၣ်လီၤ. ဝံတဖၣ်ဒီးပူၤကွဲးထါတဖၣ်ညီန့ၣ်သူကဒါက့ၤစါမိၤဂ့ၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်လီၤ. ယုၣ်ဂျူးဆဲးသူကဒါက့ၤ လံာ်စီဆုံအလီၤလံာ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပူၤကွဲးလံာ်စီဆုံအသီတဖၣ်သူဝဲတဘျီတၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. တဘျီတဘျီ,ပကအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢပကန့ၣ်ပၢၢ်ပူၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်ဟဲဆူအတၢ်ကျါတံၢ်ဒ်လဲန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်,လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤစုၣ်စုၣ်န့ၣ်, လံာ်စီဆုံမၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးမၤဂၢၢ်မၤကျါလံာ်စီဆုံအတီၢ်အကတဖၣ်ဒီဖျါစံးကဒီးအဝဲသ့ၣ်အသီတဘျီ,ဒီဖျါဖျါဆုံထီၣ်အဝဲ သ့ၣ်ဒီးတုၤဒၣ်လဲၣ်ဒီဖျါမၤလိာ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အခိပညီအခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.ဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ခဲလၢာ်အံၤလၢသးစီဆုံအတၢ်ဟ့ၣ်စိ ဟ့ၣ်ကမီၤတၢ်အလီၤလံာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်အံၤအဃီ,ဒ်ပဃီထံတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်အခိပညီန့ၣ်,ပကဘၣ်အာၣ် လီၤဒီးအးလီၤပသးဆူတၢ်လီၤကိးတီၤဒဲးဖဲတၢ်ကွဲးစီဆုံမၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤလၢပတၢ် ကတီၤသကိးတၢ်ကွဲးစီဆုံအလုၢ်အပူၤအလၢအပွဲၤအပူၤ,ပကွၢ်သကိးတုၤတၢ်အခိပညီအခိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိဒီးလံာ်စီဆုံအတၢ်မၤ လီၤတံၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.အဃီ,ခဲအံၤပအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤပသးလၢပကပညီလီၤတံၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤဘၣ်ထွဲလၢအတီၢ်အလီၤ လၢပတံးန့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လၢလံာ်စီဆုံအတီၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်လၢအတီၢ်အလီၤ LEGITIMATE APPLICATIONS

ပကဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်လၢအတီၢ်အလီၤဒ်:
တၢ်ဆိကမိၣ်,လုၢ်လၢသကဲးပဝးဒီးတၢ်သးဂဲၤအတၢ်ဒိဘၣ်ကဒါက့ၤတၢ်လၢလံာ်တတီၤအခိပညီအခိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ
ဒီးလံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢအပူၤဒိကန့ၣ်တၢ်အဖီဒိၣ်

တၢ်အခိပညီအခိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိဒီးလံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤထီၣ်ဟူး ထီၣ်ဂဲၤအိၣ်လၢပူၤ,ဒီးဟံးတံၢ်ဃာ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤအလၢအပွဲၤလၢပူၤစုၣ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်ခဲလၢာ်အဖီဒိၣ်လၢစါကိးစါဒဲးန့ၣ် လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃီတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢအတီၢ်အလီၤခဲလၢာ်ကဘၣ်ဟဲလီၤစၢၤလၢဒီးလဲၤအသးဘၣ်လိာ်ဘၣ် စးဒီးလံာ်စီဆုံအခိပညီအခိၣ်ထံးဒီးအတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတဖၣ်တဘျီတၢ်ထီၣ် ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒူးအိၣ်ထီၣ်အစိကမီၤလၢပူၤဘၣ်လီၤ.ပမၤကမၣ်တၢ်,ဒီးပတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတဖၣ်ထီၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်လဲလိာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်အါထီၣ်အစိလံာ်န့ၣ်လီၤ. သန့ၣ်က့,ပတၢ်မၤဘၣ်ထွဲတဖၣ်မ့ၢ်တီၤဒီးလံာ်စီဆုံဒီး,အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပူၤသးအိၣ်သူ ဝဲလၢလံာ်စီဆုံအဂီၢ်,ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃီမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအဘၣ်ဃးလံာ်စီဆုံအခိပညီလၢပူၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖြးထဲၣ်စတဲးအတၢ်ပာ်ဖျါပုၣ်လီၤလံာ်စီဆုံအတၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်မိၤပုၣ်လၢအမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါ, *London Baptist Confession of Faith* ဝုၤလိဒိၣ်ဘျာထံအတၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်အာၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢ ၁၆၈၉,ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်အံၤ လၢအဆၢဒိၣ် ၁, အဆၢဖိ ၁၀:

စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်လၢအစိကမီၤဒိၣ်ကတၢ်,ဒီဖျါလၢအိၣ်တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီအတၢ်သဘံၣ်ဘျီခဲလၢာ်ကဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ် အိၣ်,ဒီးကိၣ်ကးအတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်ခဲလၢာ်,ပူၤကွဲးလံာ်လၢပူၤတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်,ပူၤကညီအ တၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်မိၤပုၣ်တဖၣ်,ဒီးသးလၢအအိၣ်ရူသ့ၣ်တဖၣ်,ကဘၣ်တၢ်သမံသမိးအိၣ်,ဒီးလၢအတၢ်စံၣ်ညီၣ်အပူၤပ ကဘၣ်အိၣ်ဘျး,ဒီဖျါတၢ်အကတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဒီဖျါတၢ်ကွဲးစီဆုံဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိလီၤအိၣ်လၢသးန့ၣ်လီၤ.

ဖြးထဲၣ်စတဲးအတၢ်အိၣ်ဖျါပုၣ်လၢဟီၣ်ဒိၣ်ဒီဖျါဘၣ်ဃာ်ဃာ်အာၣ်လီၤဝဲလၢပူၤကညီအတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခိပညီ

ဒီးမေဘာ်ထွဲအိမ္မာ်တၢ်လၢအကမၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.အပၤ,ဖဲပၤကညီအတၢ်စိတၢ်ကမၢ်တဖၣ်တီဝဲလီၤဝဲအခါဒၣ်လဲၣ်.အဝဲသ့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအစံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အဒိၣ်ကတၢၢ်တသ့နီတဘျီတၢ်လီၤ.ဒီးဖဲတၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံဆူပတၢ်အိၣ်မူအပူၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,ပတဘၣ်မပတၢ်မေဘာ်ထွဲလီၤကၢ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်ကမၢ်တသ့ဒ်သီးလံာ်စီဆုံအသီးနီတဘျီတၢ်လီၤ.

ဖဲပစံၣ်တဲာ်တဲာ်တၢ်န့ၣ်,တၢ်ဖဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်ဝဲ-တၢ်ဖဲဖျါထီၣ်အိၣ်ဖျါဖျါဖျါ-ဒီးတၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤ. ယူၤအကလုာ်ကထိအိၣ်ပညီကဘၣ်မ့ၢ်ထဲတခါဇၢ,လံာ်အိၣ်ပညီကဘၣ်မ့ၢ်တခါဇၢ,ဒီးအဝဲကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤပီၤလၢယၢ်ဖျါန့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်လၢခံ,ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထံၣ်လံာ်တတီၤလၢပမၤလိအိၣ်လၢအတၢ်အိၣ်သးအပူၤန့ၣ်,အဝဲကအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဒီးအတၢ်ဘၣ်ထွဲလီၤဆီခဲမဆၣ်ဒီးတန့ၢ်အံၤအဂီၢ်;တမ့ၢ်အပတီၢ်အတၢ်လီၤဆီလိာ်အသးတဘျီတ မံၤဘၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်လီၤဆီတခံးတက့ၢ်လီၤ.

ဒီးကထာ်မဲးကူန့ၣ်ဒီးအတၢ်ကၢ်ဖျါထံ Dr. Miguel Nenez, translation

တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအိၣ်သ့ၣ်ထဲတခါဇၢန့ၣ်လီၤ.ပမၤန့ၢ်တၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီဝဲန့ၣ်အါန့ၢ်တမံၤသ့ဝဲ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မေဘာ်ထွဲကဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်သးတီဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ဃုထံၣ်ထီၣ်လၢကတဲဖျါထီၣ်ယူၤအကလုာ်ကထိအိၣ်ပညီ,ဟဲစိာ်ထီၣ်ယူၤအတၢ်သးအိၣ်တဲာ်လီၤလီၤဆီဆီတတီၤန့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်အဆၢဖဲလီၤလီၤဆီဆီတဆၢန့ၣ်အိၣ်ပညီ,မ့ၢ်တမ့ၢ်ပကမၤကတၢၢ်ဘၣ်ဖုးတၢ်လၢနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီဖျါပူၤနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ထံၣ် **eisegesis**, လၢအမ့ၢ်ဖဲပဟဲစိာ်န့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဖၢန့ၣ်ပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ထံၣ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီတဖၣ်,ပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဆူတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကစံးဝဲန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်န့ၣ်အအိၣ်နမၤန့ၢ်တၢ်မေဘာ်ထွဲလၢအကမၢ်သ့ဝဲ,လၢအဆုၢ်တၢ်ဆူတၢ်မၤဟးဂီၤပၤလၢနသိၣ်လိမ့ၢ်တမ့ၢ်စံၣ်တဲာ်တဲာ်တၢ်ဆူအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ...ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အပီၤတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီကဘၣ်တီဒီးတၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်;တၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်ကဘၣ်တီဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ.

သရၣ်ဒိၣ်သးကွဲၤကွဲၤန့ၣ်ယၢ် Rev. Thad James, Jr.

လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်သးလၢတၢ်မေဘာ်ထွဲတၢ်လၢအတီအလီၤတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအလုာ်အပူၤလၢလၢပုၤပုၤတနီၤ လၢပသးပူၤ,ပကကွၢ်သကိးဗြီးထံၣ်စတဲးအတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအလီၤစၤအဂၤတမံၤ,ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢ

Heidelberg Catechism, မေဘာ်ထွဲတၢ်မၤလိာ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအလံာ်အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီကယၢ်တဆံဃုလၢကီၢ်ယူၤရပၤအပူၤဒ်သီးလၢကဟ့ၣ်ထီၣ်လံာ်စီဆုံအတၢ်သိၣ်လိာ်ဖျါထီၣ်လီၤတၢ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်မၤစၤသန့က့,ကမၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်နီၣ်ဂံၢ် ၁၀၅ လၢ **Heidelberg Catechism** သံကွၢ်ဝဲ:

ကစၢ်ယူၤအတၢ်ဘၣ်သးလၢနဂီၢ်လၢတၢ်မၤလိာ်ဃုထံၣ်တထံၣ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

ဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအလံာ်စံးဆာဝဲ :

ယတဘၣ်ကွၢ်တလီၤ,တဲဆါ,သးဟ့,မ့ၢ်တမ့ၢ်မၤသံပုၤလၢယဃၤ,ခီဖျါလၢယတၢ်ဆိကမိၣ်,ယတၢ်ကတီၤတဖၣ်,ယတၢ်အိၣ်ဖျါမ့ၢ်တၢ်ပုၤစုးစုးခိၣ်,ဒီးလီၤတံၢ်ကတၢၢ်ခီဖျါလၢတၢ်မၤအနီၣ်ကီၢ်,ဒီးယတဘၣ်ပာ်ဃုာ်တၢ်အံၤလၢပၤကဘၣ်;မ့ၢ်မ့ၢ်,ယကဘၣ်ပာ်ယံၤကွၢ်ယတၢ်သးလီခဲလၢာ်လၢယကဟ့ၣ်ကတၢ်အဂီၢ်လီၤ.ယတဘၣ်မေဘာ်ဒိမ့ၢ်တမ့ၢ်လၢတၢ်ပလီၤသးအပူၤမေဘာ်ဒိယနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ယဲသသးစ့ၢ်ကိးဘၣ်လီၤ.

ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအလံာ်ကၢ်ထံတၢ်မၤလိာ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်တက့ၢ်ဃီဒီးလံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်အါမး,ပာ်ဃုာ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်လၢ မးသဲ ၅ ဒ်န့ၣ်အသီးစါပီလူးအတၢ်သိၣ်လိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဟ့ၣ်ကတၢၢ်လၢဂီၢ်မ့ၢ် ၁၂ န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပထံၣ်န့ၣ်သ့အသီး,တၢ်မၤလိာ်ညီကဒ် “မၤသံတၢ်တဂ့ၢ်” အလုာ်အပူၤလၢလၢပုၤပုၤသတံၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖျါအါမးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပိာ်ထွဲယုၣ်ဂျူးဒီးစါပီလူးအံၤ,ပုၤကွဲး **Heidelberg Catechism** လၢတၢ်ဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါအပူၤမေဘာ်ထွဲတၢ်မၤလိာ်အံၤတမ့ၢ်ဒၣ်ဆူတၢ်ပံးန့ၣ်ကွၢ်ပၤကညီအသးသမူတတီတလီၤဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်,မ့ၢ်ဆူတၢ်ခဲလၢာ်

လာအာဒ်သီးဒီးတၢ်မၤသံတၢ်အကလုာ်မ့တမ့ၢ်လၢအပတီၢ်ဒၣ်လဲၣ်,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်သးဟ့ဒီးတၢ်တဲဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဘၣ်ထွဲဒ်သီးအံၤတဖၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်တြီၤဘၣ်တၢ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်အဖီဒိၣ်,ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢပခူခါတၢ်အိၣ်သးခဲအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်အံၤအပီၤ,အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်အလုၢ်အပူၤလၢအလၢအပူၤတနီၤန့ၣ်လီၤ.

တုၤလံ,နမ့ၢ်သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်,ကျဲအတီၤအလီၤမန့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကမၤဘၣ်ထွဲတၢ်မၤလိာ် “မၤသံတၢ်တတုၤ” န့ၣ်လဲၣ်.ဖျါဖျါဖျါအဲၣ်ဒီးတဲဝဲလၢပတဘၣ်မၤသံပူၤကညီဘၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ကမ့ၢ်တၢ်တလၢတလီၢ်လၢတၢ်ကဆိကမိၣ်ဒုးဘၣ်ထွဲဒ်ဒီးဒီးစံး,တၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လၢတၢ်မၤလိာ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.ယုၣ်ဂျူးအနီၢ်ကစၣ်ဒၣ်ဝဲစံးဝဲလၢတၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်လုၢ်ဒိၣ်လၢနမ့ၢ်သးဒိၣ်နဒီပုၤဝဲဂဲၣ်ဒီး,နမၤသံတၢ်လီၤ.ဒီးအဝဲဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ပူၤလၢပကထံၣ်လၢပတၢ်သးဒိၣ်ဒီးပတၢ်သးတမ့ၢ်ပူၤကညီမၤလီၤကလဲကွၢ်တၢ်မၤလိာ်လီၤလီၤဆီဆီဝဲန့ၣ်လီၤ. အပီၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤဘၣ်ထွဲဒ်အီၤဆူမုၢ်တန့ၢ်အံၤန့ၣ်,ယဆိကမိၣ်လၢမ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢပကမၤစၤပူၤကညီထံၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤလိာ်အထံၣ်တဆံမ့ၢ်ဒဲဒဲဒ်တၢ်လၢအကြးအဘၣ်ယိာ်ယိာ်ဒိၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ပၢၢ်တၢ်လၢအအာလီၤဒါယုၤနးမး,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒုးသ့ထီၣ်ပူၤလၢပကပာ်လုၢ်ပာ်ပူၤဝဲလၢပတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဆံးတက့ၢ်ဒၣ်လဲၣ်,ဒ်ပထံၣ်သ့ၣ်ညါဒ်အသီး,အဝဲသ့ၣ်ကမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်သးကွံမ့တမ့ၢ်တၢ်သးဒိၣ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်သးဂဲၤဒီးတၢ်သးဒိၣ်တပျုၣ်တဖျါဒီးအကံၢ်အစီလၢကလဲၤတၢ်ဆူညါဖးယံၤဖဲယုၤမ့ၢ်တမၤတၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢသး-အပတီၢ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ. အပီၤတၢ်မၤဘၣ်ထွဲလံာ်စီဆံအတီၤဝဲန့ၣ်ကဘၣ်မၤစၤပူၤကညီထံၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဆဲဆိတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢကကဲထီၣ်နးနးကလဲၣ်သ့ဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးနီၢ်နီၢ်န့ၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအကဘၣ်-အပတီၢ်အပတီၢ်အံၤဒၣ်လဲၣ်,ယုၣ်ဂျူးစံးဝဲလၢတၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်လုၢ်ဒိၣ်,မ့ၢ်ဒဲဒဲဒ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤလၢအဒိၣ်ဝဲမုၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်စဲမာ်ဘဲၤဘၢး Dr. Simon Vibert

လၢတၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်လုၢ်ဒိၣ်န့ၣ်,ယုၣ်ဂျူးဟ့ၣ်ဝဲပူၤအတၢ်သိၣ်လိလၢအအိၣ်ဒီးအစီအကမီၤလၢအဘၣ်ဃးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ,ဒီးတၢ်အကျိၤတမံၤလၢအဝဲမၤဝဲမ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်ဒီးဆီလီၤအီၤဆူသးအပတီၢ်ယိာ်ထီၣ်ဒ်အကဘၣ်မ့ၢ်အသီးန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အပီၤဖဲအဝဲစံး, “သုနုၤဟူတုၤလံတၢ်စံး ‘မၤသံတၢ်တတုၤ,’” န့ၣ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်တုၤဒ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ယုၣ်ဂျူးလဲၤတလၢကွၢ်တၢ်ဝဲန့ၣ်ဒီးဒုးန့ၣ်ပူၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်သးအိၣ်တဲမန့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲစံးဘၣ်ပူၤလၢတမ့ၢ်ထဲပတဘၣ်မၤသံတၢ်ဘၣ်,မ့မ့ၢ်ပတဘၣ်စံးဒၣ်လဲၣ်တၢ်မၤသံတၢ်အတၢ်ကတိၤတဖၣ်,တၢ်ကတိၤလၢအလီၤသးဟ့,တၢ်ကတိၤလၢအလီၤပလိာ်ဒီးတၢ်စံး,နမ့ၢ်ပူၤသးတထံ’ ဘၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ပတဘၣ်သးဟ့ပဒီပုၤဝဲဂဲၣ်ဘၣ်လီၤ.ဒီးလၢတၢ်ကတိၤအဂၤန့ၣ် အဝဲဒုးန့ၣ်ပူၤလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢပုၤဒုးအပူၤ,လၢတၢ်မၤလိာ်အဘီတဆံအပူၤ,တမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးတဘၣ်မၤတၢ်တမံၤန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲဒုးန့ၣ်ပူၤတၢ်သးအိၣ်တဲတၢ်လၢအယိာ်အိၣ်ဝဲလၢပကဘၣ်န့ၣ်ပၢၢ်ဖဲပဖးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. အပီၤ,ကျဲလၢပကန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤတမ့ၢ်ဒၣ်ထဲတၢ်တြီၤဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်မ့မ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်လၢအကပီၤတခီစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတမ့ၢ်ဒၣ်, “မၤသံတၢ်တတုၤ” ဘၣ်လီၤမ့မ့ၢ် “မၤတုၤထီၣ်သးသမူ” န့ၣ်လီၤ...လၢတၢ်န့ၣ်အပီၤယုၣ်ဂျူးဃ့ၣ်လီၤလံာ်စီဆံအလီၤလံာ်အက့ၢ်အဒိအရ့ဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်,အဝဲအနီၢ်နီၢ်ချီလီၤပုၤဝဲဆူတၢ်ဂ့ၢ်ခဲမံၤအပူၤ:အဲၣ်ယုၤနကစၢ်လၢနသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲဒီးအဲၣ်ပူၤလၢနပူၤဒ်အဲၣ်လီၤနသးအသီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်လၢအတုၤလၢပကအဲၣ်တၢ် လၢအမ့ၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်သးအိၣ်တဲတၢ်အမ့ၢ်အတီၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်တြဲဒၣ်ဒြဲ Dr. Brandon Crowe

လၢခူခါဟီၣ်ခိၣ်ခဲအံၤအပူၤ,ခရံၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်မၤဝဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲတၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢာ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးလံာ်စီဆံအတၢ်တြီၤဘၣ်တၢ်မၤသံတၢ်န့ၣ်လီၤ.ပဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မၤလီၤတဲာ်ဖိသၣ်,တၢ်မၤသံတၢ်ခိဖျါတၢ်သးကညီအီၤအပီၤ,တၢ်မၤသံလီၤသး,တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ,တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးတၢ်ဖျိတၢ်ယာ်ဒီးတၢ်မၤပျံၤမၤဖုးပူၤကညီအတၢ်အိၣ်မူဒီးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်အကအါမးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤစုာ်စုာ်အပူၤ,တၢ်မၤလိာ်ထီဒါတၢ်မၤသံတၢ်ပာ်လီၤမူဒါလၢပဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးပတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိၤတမံၤဒ်ပူၤထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံအပီၤမ့ၢ်တၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်မူဒါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မန့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်ပမၤအသီး,ပလိာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိာ်အပီၤအနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်တၢ်မန့ၢ်လဲၣ်လၢလၢပူၤပူၤအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤလၢခံ CONCLUSION

လၢတၢ်မၤလိတၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအသဘၣ်ဘၣ်ဝဲအံၤအပူၤ,ပကတိၤသကိးတၢ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါဘၣ်ဃးတၢ်ထံၣ်တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်လိၤလိၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ထဲတမံၤဇါ,စံၣ်စါန့ၣ်-အကျိၣ်သန့အိၣ်ပညိၣ်,ဒီးပဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်လံာ်စိဆံၣ်တတီၤအလုၢ်အပူၤအလၢအပွဲၤဘၣ်ထွဲဒီးအိၣ်ပညိၣ်လၢအခိၣ်ထံး,လံာ်စိဆံၣ်အတၢ်မၤလိတၢ်လိၤဆဲးတၢ်,ဒီးတၢ်မၤဘၣ်ထွဲလၢအတီၢ်အလိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပထံၣ်ဘၣ်လံာ်တၢ်မၤလိအံၤအပူၤအသိး,တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအခိၣ်ထံးလၢအသဘၣ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲတမံၤလၢလံာ်စိဆံၣ်ကိးတၢ်ဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးသဘၣ်ဘၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢအဝဲထံးဘၣ်ပုၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိလၢအခိၣ်ထံးတဖၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်,တၢ်ပဟ်သ့ၣ်ပဟ်သးဒီးတၢ်သးဂဲၤတဖၣ်လၢကျဲလိၤဆိအါတိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တလၢကွဲးတၢ်အံၤ, တၢ်ပဟ်ဖျါဖျါလိၤအက့အခီတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအခိၣ်ထံးသဘၣ်သဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအခိၣ်ထံးဟ့ၣ်ထီၣ်ကျိၤကျဲလၢပန့ၣ်န့ၣ်အါသ့, တၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢပတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပကဒီးန့ၣ်တၢ်ပဟ်သ့ၣ်ပဟ်သးတၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်အလၢအပွဲၤအဂီၢ်,ပကဘၣ်ဃုထံၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢလံာ်စိဆံၣ်အတၢ်မၤလိတၢ်လိၤဆဲးတၢ်အပူၤဒီးပကဘၣ်မၤဘၣ်ထွဲစ့ၢ်ကိးတၢ်အါမးဆူပမုၢ်န့ၣ်လီၤ.